

З М І С Т

Соціальна відповідальність бізнесу – ідея об'єднання заради розвитку	2
Глобальний договір ООН	3
Губернатор вітає бізнес-громаду <i>Олександр Черевко</i>	4
Соціально відповідальний сучасний бізнес успішніше просуватиметься вперед <i>Анатолій Кінах</i>	4
Міська влада працює поруч із бізнесом <i>Сергій Одариш</i>	9
Соціальна відповідальність – у конкретних справах	10
КСО – необходимое условие эффективного управления. Опыт РСПП <i>Федор Прокопов</i>	14
Соціальний діалог і соціальна відповідальність <i>Олексій Мірошніченко</i>	15
У Литві соціальні ініціативи стимулює закон <i>Й.Е. Альгірдас Кумжа</i>	17
Загальнолюдські цінності, соціально спрямований бізнес і системне управління <i>Петро Калита</i>	18
О настоящем и будущем энергосбережения в Украине <i>Василий Степаненко</i>	21
У центрі уваги компанії має стояти людина <i>Сергій Дорожкін</i>	23
Потрібні зміни у закони <i>Андрій Амбросьонк</i>	26
Надра Банк працює для людей	27
Розвинута соціальна сфера – гарантія стабільності	29
Авіаперевізники – за етичне поведження в бізнесі	30
Одеський порт – для власних працівників і для міста	31
Піклуватися про кожного співробітника <i>Іан Борден</i>	33
У постійному діалозі з суспільством	34
В Ужгороді дбають про соціально незахищених <i>Роберт Горват</i>	35
У Закарпатті відновлюються монастирі <i>Федір Харита</i>	36
Социальные предприниматели заявляют о себе <i>Елена Золотарева</i>	37
Партнерство школи і підприємців <i>Наталія Максютя</i>	38
Недержавне пенсійне забезпечення: сьогодні і завтра <i>Олександр Белоусов</i>	40

Недержавне пенсійне забезпечення: сьогодні і завтра

Олександр Белоусов, перший заступник голови правління ВАТ «Компанія з управління активами та адміністрування пенсійних фондів «Мир»

Сьогодні при формуванні пакету бонусів бізнес мало уваги приділяє недержавному пенсійному забезпеченню (НПЗ), яке могло б відкрити нові можливості в реалізації соціальної відповідальності.

Недержавна пенсійна система допомагає реалізувати соціальні програми, мобілізувати інвестиційні ресурси для оновлення і технічного переоснащення виробничих потужностей, підвищити кваліфікацію кадрів. Пенсійні внески, які роботодавець за своїх працівників систематично перераховує до недержавного пенсійного фонду, зберігаються й накопичуються. Вони не включаються до заробітної плати, тому не зменшуються на суму соціальних відрахувань і зараховуються на індивідуальні пенсійні рахунки у повному обсязі. Оскільки пенсійні внески – це фактично відкладене споживання, вони не є доходом, який підлягає поточному оподаткуванню.

Інвестування коштів, перерахованих до фонду, приносить інвестиційний дохід, який разом із пенсійними внесками утворює значну суму пенсійних накопичень. Ці накопичення належать виключно працівнику і є його власністю з правом успадкування. У віці, який дозволяє використовувати ці кошти, громадянин отримує з них додаткову пенсію. Одночасно на виплати з недержавного пенсійного фонду розповсюджуються податкові пільги. Отже, пенсійні накопичення в недержавному пенсійному фонді зміцнюють фінансову незалежність пенсіонера і його впевненість у майбутньому, а також покращують фінансовий стан підприємства через їх рефінансування.

Для роботодавця головні переваги участі в НПЗ полягають в отриманні додаткових можливостей впливу на персонал (скорочення плинності кадрів, омолодження кадрів або утримання висококваліфікованих спеціалістів), заощадженні на відрахуваннях до соціальних фондів, які нараховуються на фонд оплати праці, оптимізації оподаткування прибутку шляхом корекції обсягу валових витрат на обсяг відрахувань пенсійних внесків, отриманні дешевого й довгострокового інвестиційного ресурсу за рахунок накопичень НПФ, можливості створення механізму додаткового контролю і захисту корпоративних прав власного підприємства або підприємств-суміжників.

Для працівника участь в НПЗ – це впевненість у матеріальній забезпеченості старості, можливість скористатися частиною накопичених пенсійних коштів до настання офіційно встановленого строку виходу на пенсію, можливість за рахунок накопичених пенсійних коштів придбати в страховій організації права на отримання довічної пенсії (ануїтету).

Пройшли часи, коли соціальна відповідальність проявлялася виключно у вигляді добрودійності. Сьогодні бізнес очікує від своєї соціально відповідальної діяльності зростання доходів і покращення репутації серед споживачів та працюючих. І тут недержавне пенсійне забезпечення допомагає сформуванню власної соціально відповідальної поведінки. Свідоме використання цієї можливості дозволить бізнесу краще розвиватися, підвищувати добробут працівників, стабілізувати виробничі відносини, забезпечувати національне економічне зростання.

Прес-служба УСПП:
м. Київ, вул. Хрещатик, 34, кімн. 321
Тел.: (044) 234-56-99; тел./факс: (044) 279-74-80
E-mail: zhurnalist@uspp.org.ua
merzha@uspp.org.ua

Редактор: Людмила Жук
Дизайн та верстка: Анатолій Ардатеєв
Наклад: 3 500 прим.

ВІСНИК УСПП

БЮЛЕТЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО СОЮЗУ ПРОМИСЛОВЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ
СПЕЦВИПУСК, ПРИСВЯЧЕНИЙ МІЖРЕГІОНАЛЬНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

№3(13)

2008

ЧЕРВЕНЬ

Генеральний медіа-партнер

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ИЗВЕСТИЯ

Офіційне інформаційне агентство

ЛІГАБІЗНЕСІНФОРМ
ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО
www.liga.net

Ексклюзивний медіа-партнер

еженедельник
ФОКУС

Медіа-партнер

ГВАРДІЯ
Всукраїнська рейтингова програма 2008

Медіа-партнер

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА
ПРОБЛЕМИ, КОМЕНТАРІ, ВІДПОВІДІ
www.sociology.in.ua

■
■
■ **Експерти виділяють такі критерії соціально відповідальної організації:**

- добросовісна сплата податків, виконання вимог міжнародного, державного, регіонального законодавства;
- виробництво якісної продукції;
- реалізація корпоративних програм підвищення фаховості співробітників;
- реалізація корпоративних програм з охорони та зміцнення здоров'я співробітників;
- реалізація корпоративних програм морального стимулювання персоналу;
- реалізація благодійних та спонсорських проектів;
- участь у формуванні позитивної громадської думки про бізнес.

■ **Переваги, які отримує бізнес від виконання зазначених принципів:**

- забезпечення суспільної репутації організації;
- зростання довіри населення до діяльності компанії, її товарів та послуг;
- зростання професіоналізму й утримання кадрового потенціалу на підприємстві;
- забезпечення лояльності персоналу компанії;
- можливість формування безпечного середовища діяльності та розвитку компанії завдяки власній корпоративній політиці;
- відповідність нормам і стандартам світової економічної спільноти;
- можливість формування партнерських відносин із владними структурами, громадськістю та ЗМІ.

Соціальна відповідальність бізнесу – ідея об'єднання заради розвитку

Поява соціальної відповідальності бізнесу історично пов'язана з підвищенням впливу підприємницьких структур на життя суспільства та перетворення менеджменту у провідну ланку соціуму. В розвинутих країнах, зокрема в США, це сталося у середині минулого століття, коли й була введена закономірність, що усвідомлення широких соціальних цілей у процесі прийняття ділових рішень може приносити соціальні та економічні переваги не тільки окремим людям, але й суспільству взагалі.

На сьогодні в наукових публікаціях можна зустріти більш ніж 60 визначень соціальної відповідальності бізнесу, які значно відрізняються одне від одного. Умовно їх можна розділити на дві групи. Одна з них проголошує, що, коли підприємець дотримується принципу отримання максимального прибутку, не порушуючи при цьому законів та норм державного регулювання, він уже є соціально відповідальним.

Інша позиція розуміє поняття соціальної відповідальності як врахування не тільки економічних та правових норм, але й людських та соціальних аспектів професійної діяльності підприємця. Кожна компанія, підприємство є частиною суспільства, тому відповідальний керівник повинен дбати, щоб його структура активно діяла в таких сферах, як захист навколишнього середовища, соціальне забезпечення та допомога малозабезпеченим верствам населення, благоустрій навколишньої території тощо.

Абсолютною більшістю експертів соціальна відповідальність розуміється як добровільний відгук на соціальні проблеми своїх працівників, жителів міста, країни, світу. Його основою є спроможність оцінити наслідки своєї діяльності для усталеного суспільного розвитку, бути відповідальним по відношенню до природних, економічних, соціальних та гуманістичних реалій.

Сьогодні зарубіжні дослідження констатують стійку тенденцію до підвищення корпоративної соціальної відповідальності. Однак для того, щоб досягти якісного прориву і спрямувати зусилля бізнесу на справді важливі справи, необхідне об'єднання всіх учасників суспільної взаємодії. Провідником цієї ідеї, інтегратором інтелектуальних зусиль і організатором побудови системи соціально відповідальних взаємовідносин у суспільстві з огляду на свою місію мають стати організації промисловців і підприємців.

Вочевидь, відповідальність за гідне існування кожної людини мають розділити громадські, добродійні організації та підприємницькі структури. Їхня діяльність буде тим більше успішною, чим більше узгодженими та інтегрованими будуть їхні спільні зусилля.

Глобальний договір ООН

Глобальний договір є ініціативою, спрямованою на сприяння соціальній відповідальності бізнесу та підтримку вирішення підприємницькими колами проблем глобалізації та створення більш стабільної та всеохоплюючої економіки. На сьогодні більш ніж 2400 компаній стали учасниками Глобального договору та 47 національних мереж Глобального договору.

10 принципів Глобального договору

Глобальний договір пропонує компаніям забезпечити в рамках своєї сфери впливу дотримання, підтримку та впровадження основних цінностей у сфері прав людини, трудових норм, охорони навколишнього середовища та боротьби з корупцією.

Права людини

■
■
■ **Принцип 1.** Ділові кола мають поважати та дотримуватися підходу щодо захисту міжнародно визнаних прав людини.

■ **Принцип 2.** Ділові кола не повинні брати участі у порушенні прав людини.

Трудові відносини

■ **Принцип 3.** Ділові кола мають підтримувати принцип свободи асоціацій та визнавати право на колективний договір.

■ **Принцип 4.** Ділові кола мають підтримувати ліквідацію всіх форм примусової та обов'язкової праці.

■ **Принцип 5.** Ділові кола мають підтримувати ліквідацію дитячої праці.

■ **Принцип 6.** Ділові кола мають підтримувати ліквідацію дискримінації при прийомі на роботу та в професійній діяльності.

Навколишнє середовище

■ **Принцип 7.** Ділові кола мають підтримувати обережний підхід до екологічних завдань.

■ **Принцип 8.** Ділові кола мають реалізовувати ініціативи щодо підтримки посилення екологічної відповідальності.

■ **Принцип 9.** Ділові кола мають заохочувати розроблення та розповсюдження екологічно безпечних технологій.

Боротьба з корупцією

■ **Принцип 10.** Ділові кола мають боротися проти всіх видів корупції, включаючи злихотництво та хабарництво.

Глобальний договір є добровільною ініціативою, що діє за структурою мережі. Учасники Глобального договору та його мережі демонструють прогрес у покращенні бізнес-практик, оприлюднюючи та публікуючи результати у щорічних фінансових звітах або аналогічних корпоративних звітах.

Глобальний договір охоплює всі відповідні громадські сили: уряд, компанії, працівників, громадські організації та Організацію Об'єднаних Націй. Офіс Глобального договору виконує функції куратора діяльності мереж Глобального договору.

■
■
■ **У своєму зверненні до Всесвітнього економічного форуму 31 січня 1999 року генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Кофі Аннан закликав бізнес-лідерів приєднатися до міжнародної ініціативи – Глобального договору, яка має об'єднати компанії, агенції ООН, а також трудові та громадські організації з метою підтримки світових екологічних і соціальних принципів. Етап виконання Глобального договору було розпочато у штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку 26 липня 2000 року.**

■
■
■ **Десять принципів Глобального договору були прийняті на основі загального консенсусу і походять із таких джерел:**

- Загальна декларація прав людини;
- Декларація фундаментальних принципів і прав на робочому місці Міжнародної організації праці;
- Ріо-де-Жанейрська декларація з екології та розвитку;
- Конвенція ООН проти корупції.

Голова Черкаської обласної державної адміністрації Олександр Червко

Губернатор вітає бізнес-громаду

Шановні учасники міжрегіональної конференції «Соціальна відповідальність бізнесу: конструктивний діалог з бізнесом і владою»!

Черкащина – унікальний край України. Досить згадати Трипілья, скіфів, сарматів. Саме тут формувався центр східнослов'янських племен. Тут творився український етнос. Не випадково так багато у нашому краї назв міст, сіл, річок, місцевостей мають корінь – Русь.

На цих землях зароджувалося і гартувалося козацтво. У Чигирині, першій столиці незалежної козацької держави, приймав послів з багатьох держав Богдан Хмельницький. У Холодному Яру «святили свої ножі» гайдамаки, які продовжували його справу.

На теренах Черкащини відбувалися битви, котрі в подальшому визначали долю України.

На зламах історії, на вістрі подій черкащани не забувають про своїх славних предків. Не випадково саме тут, у духовному серці України, у рамках виконання Державної програми «Золота підкова Черкащини», відбудовуються історичні пам'ятки, проводяться заходи, спрямовані на відновлення національної гідності.

Вибір України – це запровадження європейських соціальних стандартів, а відтак – і європейського підходу до стосунків бізнесу і влади, бізнесу і суспільства. Якщо влада налагодить співпрацю із бізнесом, Україна відбудеться як держава рівних можливостей і високих соціальних стандартів.

З повагою,

голова Черкаської обласної державної адміністрації

Олександр Червко

Президент УСПП Анатолій Кінах

Соціально відповідальний сучасний бізнес успішніше просуватиметься вперед

Інтерв'ю номера з Президентом УСПП Анатолієм Кінахом

– Чому УСПП саме зараз звернувся до теми соціальної відповідальності бізнесу?

– Робота у напрямі соціальної відповідальності відбувається в УСПП вже тривалий час. Такі обставини, як зростання культури бізнесу, вихід українських компаній на міжнародні фондові ринки, активні взаємовідносини зі світовими інвесторами, вимагають від підприємництва дотримання стандартів, які панують у світі, – соціальної відповідальності, прозорості, готовності звітувати за свої дії перед громадою.

УСПП надає приклади такої діяльності вже не один рік, так само поводяться і його регіональні структури, всіляко підтримуючи компанії і підприємства, які виявляють бажання працювати під гаслом соціальної відповідальності. Але прийшов час узагальнити досвід, переосмислити спільні підходи до проблеми.

Зрозуміло, що для того, щоб перейнятися альтруїстськими переконаннями і спрямовувати кошти у невласливу для бізнесу сферу, підприємцю треба спочатку стати на ноги і бути впевненим, що він буде існувати і розвиватися надалі, а його благородна ініціатива не обмежиться одним траншем. Саме тому громадська організація – УСПП – вважає своєю місією всіляку допомогу бізнесу, щоб він ставав міцнішим та заможнішим, виборювання сприятливих умов для його подальшого розвитку, ефективний захист від свавілля чиновників, недобросовісної конкуренції, рейдерства.

Однак будь-яке шосе передбачає двосторонній рух, і вимагаючи, навіть справедливо, від влади розумних правил гри та поваги, треба розуміти – а що на зустрічній смузі, що ми пропонуємо у відповідь на це, який наш власний внесок у суспільне будівництво?

Коли ми говоримо, що бізнес утримує країну, наповнює бюджети міст, регіонів і країни, створює робочі міста і дає людям виживати, це не пусті слова. Чесний бізнес в Україні переважає, а нечесний у більшості випадків став таким під тягарем непереборних обставин – у тому числі через державний рекет. Сьогодні ми хочемо сказати: бізнес не лише утримує державу, сумлінно виконуючи свої обов'язки перед нею, бізнес здатний добровільно піти на збільшення своїх зобов'язань заради гідного виховання майбутніх поколінь, вирішення енергетичних та екологічних проблем країни, підняття регіонів, допомоги хворим і нужденним, миру і злагоди в суспільстві.

Продемонструвавши таку діяльність бізнесу, ми маємо надію сформуванню адекватне уявлення про свою роль і значення і набути додаткового морального права вимагати від влади створення цивілізованих умов для розвитку економіки і бізнесу. Це – нормальний підприємницький підхід.

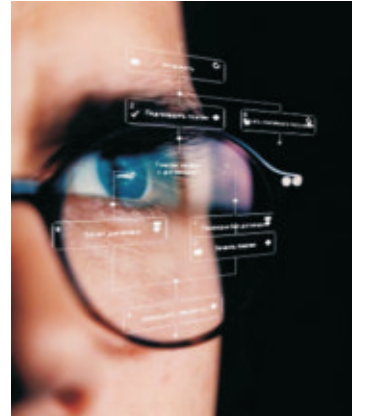
Безумовно, є потреба роз'яснити певній частині наших членів, що таке соціальна відповідальність, чому без неї сучасний бізнес успішно не просуватиметься.

Є ще одна причина, заради якої УСПП розпочинає підтримку і розповсюдження досвіду соціально відповідального бізнесу. Вона ширше, ніж масштаби однієї окремої організації, і стосується загальнонаціональних принципів, морально-духовної атмосфери в суспільстві. Запропонувавши діловому середовищу, суспільству обговорення добрих справ від бізнесу, ми сподіваємося отримати точку об'єднання та консолідації громади, змученої пустою говорильнею, підміною цінностей, цинічним нехтуванням політиками і можливо-владцями нагальних проблем людей.

Експерти вважають, що соціальні ініціативи підприємців з'являються з таких мотивів: співчуття, бажання змінити світ на краще, бажання самореалізації, віра в Бога та почуття провини. Хіба це не є гідною альтернативою політиканству та безплуздій боротьбі за владу, які нині витісняють усе справжнє і людське із суспільного життя?

– Отже, говорячи про свою відповідальність перед суспільством, ви наголошуєте і на відповідальності держави перед бізнесом?

– Очевидно, що поняття соціальної відповідальності бізнесу є частиною соціального партнерства. Бізнес, по-перше, потребує сприятливих умов для формування засобів, які він зможе направити на суспільні потреби, по-друге, вимагає від влади конструктивних партнерських стосунків – так буде справедливим для сили, яка створює національні багатства. На жаль, на обох напрямках нині треба говорити про погіршення ситуації – через популізм влади, відсутність стратегії розвитку, нехтування національними інтересами. Прекрасні гасла про партнера-підприємця, годувальника і надію держави згоріли в топках чисельних виборчих кампаній. Фіскальний тиск на бізнес нині посилюється. Держава знову забезпечує поповнення бюджету через неповернення ПДВ. Скасування податкових векселів при імпортуванні комплектуючих вкрай ускладнили ситуацію з наявністю у виробника обігових коштів. Затягування з прийняттям Податкового кодексу – ще один антипідприємницький чинник, який погіршує адміністрування податків. Ворожа до підприємця «регуляторка», повернення частини вже скасованих нормативних актів, чисельні «ініціативи» місцевої влади на шляху втручання в бізнес, постійно зростаюча плата за оренду землі для промислових підприємств, за оренду приміщень для малого і середнього бізнесу – такі речі мало сприяють поширенню соціальної відповідальності.

■ **Провідне об'єднання корпорацій США з розвитку та просування концепцій корпоративної соціальної відповідальності Business for Social Responsibility («Бізнес за соціальну відповідальність») визначає КСО як досягнення комерційного успіху шляхами, які ґрунтуються на етичних нормах і повазі до людей, співтовариств, навколишнього середовища.**

■ **Згідно з нещодавнім дослідженням 78,1% українських бізнес-структур знайомі з поняттям «корпоративна соціальна відповідальність». Серед представників великого бізнесу цей показник досягає 79,2%, малого – 78,1%.**

Експерти виділяють декілька обмежувальних факторів розвитку соціальної відповідальності в Україні:

- відсутність незалежної громадської експертизи соціальних і культурних проєктів та програм;
- існуючі законодавчі обмеження розмірів і способів можливої допомоги нужденним;
- відсутність регіонального закону про благодійництво;
- велика кількість прохань про обмеженості ресурсів для благодійності;
- відсутність системи соціально відповідального бізнесу;
- відсутність системи інформування суспільства про соціальні і благодійні проєкти, про інвесторів соціальних програм та системи оцінки суспільством результатів соціальних програм бізнесу.

Таким чином, Український союз промисловців і підприємців мусить сьогодні посилювати роботу із захисту та підтримки підприємництва, наполягати на встановленні дійсно партнерських – а не таких, що їх імітують, – взаємовідносин із владою та громадою. Принцип трипартизму у трикутнику «держава – працівники – бізнес» ми розуміємо як паритетні та рівноправні стосунки партнерів, які вміють у режимі діалогу знаходити адекватне та ефективне рішення будь-якого соціально-економічного питання.

До речі, залишити бізнесу мотивацію партнерства – це завдання держави, яка має занадто багато проблем і ніколи не розв'яже їх без участі бізнесу. Але її завдання в цьому випадку – не примусити, навіть і у м'якій формі, а заохотити. Ось чому УСПП наполегливо повторює свою тезу про те, що програми енергозбереження, очищення навколишнього середовища, запобігання зміні клімату тощо мають бути простимульовані на рівні сприятливих законів.

Ініціативи з питань енергозбереження та енергоефективності мають у нашій розмові особливе місце, бо промисловцям і підприємцям більш ніж будь-кому зрозумілий хибний шлях продовження необмеженої «газової залежності», втрат через велику енергоємність продукції, яка перевищує аналогічні показники сусідніх країн у кілька разів. УСПП підтримує енергозберігаючі проекти промислових виробництв, сприяє відповідним ініціативам у житлово-комунальній сфері, домогосподарствах. Ми вважаємо за необхідне розпочати масштабну інформаційну кампанію серед населення – нині вкрай необхідно сформувати заощадливе ставлення до енерговитрат, і люди мають дотримуватися таких переконань краще за Правила дорожнього руху.

Держава мала б задати тон у вирішенні проблем поводження з відходами, боротьби з потеплінням. Думаю, буде так: спочатку підприємства, насамперед металургії, хімії, теплоелектростанції, яких конкуренція примусить демонструвати споживачам, світові свою цивілізованість, перейматимуться проблемою зменшення шкідливих викидів, парникових газів, а потім отямиться й держава.

– Ви вважаєте, що підприємства та компанії мають самі боротися з глобальними проблемами?

- По-перше, вони не повинні порушувати чинні закони щодо названих проблем. По-друге, вони здатні зробити щось більше, ніж говорить закон, але за умови їх власного рішення та добровільності.

На жаль, ще один аспект нашої теми – нав'язування бізнесу соціальної відповідальності, що дуже часто має місце у вигляді вимагання внесків у різноманітні фонди – благодійні, благоустрою, підтримки соціальної інфраструктури тощо. Ми дотримується таких принципів: по-перше, соціальні інвестиції – справа суто добровільна, і ніхто не в праві вимагати примусової соціальної відповідальності; по-друге, оскільки соціальна відповідальність може бути частиною бізнес-стратегії компанії, лише компанія має вирішувати, куди спрямовувати кошти у разі готовності інвестувати в соціальну сферу. Бізнес має сам визначати, яку суму коштів він інвестуватиме у розвиток персоналу, територій, виділяти на благодійність або на підтримку екологічних проєктів. Держава може лише створювати умови для сприятливого функціонування бізнесу та дотримуватися встановлених правил гри. Своїм обов'язком ми вважаємо захист своїх членів від неправомірних вимог місцевої влади. Ми будемо на боці підприємств, коли чиновники ставитимуть підприємницький клімат у залежність від готовності бізнесу фінансувати ті чи інші місцеві програми.

УСПП як громадська організація так само не агітує бізнес бути соціально відповідальним. Ми лише роз'яснюємо всі аспекти переваг відповідального та громадянського підходу до справи, в тому числі і в сенсі отримання безпосередньої вигоди.

– Отже, що таке соціальна відповідальність бізнесу у виконанні компаній та підприємств – членів УСПП?

– Почну з найбільш розповсюдженого – благодійності. Абсолютна більшість підприємств-членів УСПП, наших регіональних структур з відповідальністю відгукуються на людську біду або потребу.

Так, підприємства Волинської області у 2007 році надали благодійну допомогу лікарням та навчальним закладам у сільській місцевості на суму більше 1 млн. гривень, цілеспрямовано займаються комп'ютеризацією сільських шкіл.

Невелике закарпатське підприємство – ТОВ «Дастор-Ужгород» – підтримує обласний благодійний фонд «Стевія», який опікується хворими на цукровий діабет дітьми, допомагає медико-соціальному реабілітаційному центру «Дорога життя».

ВAT «Закарпатінтерпорт» сприяє розвитку так званого «духовного туризму», який свого часу (зокрема, у 20-х роках минулого століття) був добре розвинутий. У минулому році в рамках цього проекту розпочато реалізацію програми «Монастирі Закарпаття – обереги духовності краю». Львівське відділення УСПП щороку на Різдво приймає в себе дітей українського походження зі столиці Казахстану Астани.

– Як поводяться великі компанії?

– Такими підприємствами, як Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча, компаніями Ernst & Young, «Альфа-Банк Україна», Надра Банк впроваджуються дуже серйозні програми з соціальної відповідальності бізнесу. Вони давно пройшли етап окремих благодійних проєктів, а нині реалізують впровадження комплексної стратегії, яка містить ініціативи з охорони навколишнього середовища, енергозбереження, підходи до корпоративного управління, відповідальне ставлення до постачальників, споживачів та персоналу тощо. Деякі українські компанії вже готують так звані соціальні звіти, деякі вийдуть на цей відповідальний етап найближчим часом.

УСПП як громадська організація, що об'єднує тисячі промисловців і підприємців, підтримує будь-яку соціальну ініціативу бізнесу, вчинену добровільно, продумано – через глибокий аналіз ситуації і розуміння проблем, за велінням серця, без кон'юктурних, тим більш в політичному сенсі, міркувань. Однак вважаємо, що майбутнє КСВ – це взаємопов'язаний набір політик, практики і програм, які інтегровані в процеси бізнесу і процедури прийняття рішень на всіх рівнях, містять відповідальність за поточний, минулий та майбутній вплив діяльності компанії на зовнішнє середовище.

Такий підхід, на мою думку, демонструє «ТНК-ВР Коммерс». Багатий досвід у Маріупольському металургійному комбінаті імені Ілліча. Після радянських часів йому дісталася спадщина з громіздкого соціального комплексу, якої через вимогу підвищення ефективності бізнесу варто було позбутися. Зусиллями одного з кращих директорів країни, Героя України Володимира Бойка було забезпечене відповідальне ставлення до «соціалки» задля мотивації персоналу, збереження злагоди в громаді та добробуту міського населення. Лише в минулому році ММК витратив на соціальний захист працівників більше трьохсот мільйонів гривень.

На підприємстві активно працюють програми зі створення робочих місць для молоді (у період 2004–2005 років їх з'явилось більше двох тисяч). На різну допомогу ветеранам підприємство щорічно виділяє понад 20 мільйонів гривень. Тривають програми з пільгового кредитування працівників на покупку автомобілів і придбання житла. Більше 2,5 тисячі робітників стали власниками автомобілів, а понад 500 родин іллівців одержали нові квартири. Щороку в здравницях та санаторіях відпочиває понад 20 тисяч працюючих й членів їхніх родин.

Існує три основних елементи соціально відповідальної поведінки підприємця:

- **соціальне зобов'язання**, тобто реагування на соціальні проблеми шляхом неухильного дотримання прав та свобод;
- **соціальна відповідальність**, тобто реагування на соціальні проблеми за допомогою прийняття на себе відповідальності за різні соціальні програми;
- **соціальна чуйність**, тобто активна участь у соціальних програмах для соціальної користі.

Підприємство утримує 25 дитячих дошкільних установ, в яких виховується більше 4000 юних маріупольців.

Комбінат реалізує масштабні програми з реконструкції виробництва, очищення довкілля. Нині триває реконструкція газовідчинок, яка дозволить знизити викиди пилу в атмосферу на 4250 т у рік.

Міжнародний автомобільний холдинг «Атлант-М» впроваджує екологічний проект із встановлення штучних рифів в Коктебельській бухті Криму, які сприятимуть самоочищенню морських екосистем. З точки зору екологічного стану морського узбережжя Криму це є дуже важливою програмою, оскільки останнім часом у зв'язку з чисельними транспортними аваріями забруднення досягло надзвичайних масштабів.

Це великі і багаті структури, таким природніше бути благодійником і лідером КСВ. А от ВАТ «Електромаш» з Херсона не входить у десятку найбагатших, а тяжко працює в умовах нестачі обігових коштів, податкового тягара, труднощів з формуванням ринку та коопераційними зв'язками. В той же час «Електромаш» є надійним, з багатою історією (йому більше 75 років), виробником автотракторного електроустаткування, визнаним лідером у сфері якості. «Честь мундира» не дозволила «Електромашу» знехтувати проханням про допомогу Херсонського учбово-виробничого підприємства Українського товариства сліпих, яке через нездатність держави цілеспрямовано підтримувати працю інвалідів зовсім припинило свою діяльність.

Інвалідам часто передають гуманітарну допомогу, разові грошові кошти. І це дуже добре! Але ВАТ «Електромаш» домоглося відродження занедбаного підприємства. У підсумку десятки людей – годувальників сімей повернулися до роботи, інваліди відчули себе повноцінними людьми. Саме так я й розумію справжній підхід до теми соціальної відповідальності бізнесу.

– Якою УСПП вбачає власну роль у становленні соціально відповідального бізнесу?

– УСПП повинен допомогти бізнесу усвідомити зміст соціальної відповідальності в сучасному розумінні, підказати можливі напрями її спрямування – наприклад, через допомогу у налагодженні діалогу з регіональною владою, місцевими громадами. Невипадково в арсеналі Союзу – підписання угод із керівниками обласних адміністрацій, місцевими представництвами органів центральної влади, сприяння у впровадженні складних інвестиційних проектів, коли реципієнтом виступає малий та середній бізнес у регіоні, а УСПП та місцева адміністрація виступають гарантами перед інвестором.

Ми вважаємо за необхідне акумулювати та розповсюджувати найкращий досвід компаній, підприємств, регіональних відділень УСПП, у такий спосіб підтримуючи чесне та відповідальне підприємництво, сприяючи його належному суспільному визнанню.

Нарешті, наша функція – це захист бізнесу від неправомочних соціальних зобов'язань перед державою, завищених соціальних очікувань з боку громад і населення. Бізнес не повинен підмінити регіональну і центральну владу, брати на себе її функції, тим більше у випадках її відвертого непрофесіоналізму. Я б сказав, що КСВ – це не латання дірок соціальної сфери, а спільна із владою і громадою діяльність із вирішення і попередження ускладнених соціальних проблем, нових викликів глобалізованого світу.

Спілкувалася Л. Володимирська

Міська влада працює поруч із бізнесом

Інтерв'ю з головою Черкаської міської державної адміністрації Сергієм Одаричем

– Назвіть, будь ласка, ваші аргументи на користь соціальної відповідальності бізнесу.

– У майбутньому виживе тільки соціально відповідальний бізнес – люди, які думають про розвиток своєї справи, страхують працівників, підтримують навчальні заклади, проводять на підприємствах стажування для молодих фахівців. Власники підприємств підтримують контакти з населенням, адже розуміють, що таким чином завоюють довіру людей і їхня підтримка в майбутньому зможе сторицею «відбитися» на бізнесі.

– Як у Черкасах складаються стосунки бізнесу і влади? Чи створені достатньо сприятливі умови для діяльності підприємництва?

– Нині співпраця між владою і бізнесом налагоджується. Щоправда, є багато недоліків і проблем, над розв'язанням яких нам доведеться спільно працювати. Скажімо, підприємці нарікають на те, що в роботі влади відсутня прозорість, погоджувальні служби дуже довго надають дозволи, а сама система дозвільних органів недосконала та потребує змін. Проте і місцевий бізнес на сьогодні є мало соціально орієнтованим: спостерігаються факти ухилення від сплати податків, заробітна плата виплачується «у конвертах», мінімізуються платежі до бюджету тощо. Протягом останнього року певні зрушення є. На мою думку, потрібен час і тій, і іншій стороні. У Черкасах, наприклад, ми створили Єдиний дозвільний центр, головне завдання якого – зменшити бюрократичну тяганину при отриманні різноманітних дозволів. Зараз налагоджуємо і вдосконалюємо механізм його роботи. Крім того, за кілька місяців ми плануємо запровадити нову систему співпраці підприємців із міською владою. Двічі на тиждень у Єдиному дозвільному центрі працюватимуть представники управлінь міськвиконкому (управління архітектури, житлово-комунального господарства, землеустрою та інші). Заявник, який звертатиметься за отриманням дозволу, матиме можливість поспілкуватися не лише з адміністратором центру, а й навіть із відповідальною особою, і отримати від неї конкретну відповідь. На мою думку, це дозволить налагодити більш тісні стосунки влади і бізнесу.

– Наведіть, будь ласка, приклади співпраці влади і бізнесу в Черкасах. Чи багато соціальних та культурних проектів підтримує бізнес?

– Наприклад, допомога при проведенні різноманітних фестивалів, відродження парків, підтримка спорту. До речі, останній напрям черкаські бізнесмени підтримують досить активно. Зокрема, кредитна спілка «Фортеця» утримує баскетбольну команду, компанія «Ходак» підтримує місцевий футбол, ЗАТ «Графія Україна» є спонсором дитячої баскетбольної команди. А мережа супермаркетів «Фокстрот» опікується мистецькими та культурними заходами.

– Які переваги може мати бізнес, який впроваджує соціальну відповідальність? Чи готова влада Черкас підтримувати соціально відповідальний бізнес та надавати йому пільги?

– Безумовно, коли приходить бізнесмен і бере участь у соціальних проектах, ставлення до нього з боку влади є набагато лояльнішим. Проте надавати бізнесу пільги ми не готові.

Голова Черкаської міської державної адміністрації Сергій Одарич

У програмі соціально-економічного розвитку міста Черкаси на 2008 рік в окремий стратегічний пріоритет виділено питання зростання добробуту громади через розвиток бізнесу, залучення інвестицій і створення робочих місць. Заходи, передбачені планом програми на 2008 рік, в основному спрямовані на формування сприятливих умов для розвитку підприємництва, забезпечення інформаційної підтримки підприємців щодо виставкових заходів, ліквідацію бюрократичних бар'єрів та підвищення прозорості дій місцевої влади по відношенню до робітників і роботодавців.

Виконкомом Черкаської міської ради затверджено Програму зайнятості населення міста Черкаси на 2008 рік та заходи щодо її реалізації, де, зокрема, передбачені:

– професійно-освітня підготовка кадрів, підвищення якості робочої сили;

– сприяння зайнятості громадян, які потребують соціального захисту і не здатні конкурувати на ринку праці;

– надання соціальних послуг зареєстрованим безробітним, регулювання зовнішньої трудової міграції, регулювання соціально-трудова відносин;

– створення нових робочих місць, сприяння підприємству та самостійній зайнятості населення. У 2008 році за рахунок різних джерел фінансування передбачено створити в установах та організаціях усіх форм власності 7100 нових робочих місць.

Протягом першого кварталу 2008 року на заходи з енергозбереження підприємствами міста Черкаси було витрачено 66 тис. гривень, що, за підрахунками, дозволить заощадити 898 тонн умовного палива. Для фінансування заходів з енергозбереження в бюджетних установах – дитячих садках, школах, лікарнях – планується залучити 65 млн. гривень.

В Україні зареєстровано вже понад 6500 благодійних фондів і організацій, які покликані допомогти соціально незахищеним і знедоленим людям.

– Які аспекти соціальної відповідальності, на вашу думку, бізнес має розвивати в першу чергу: підтримувати культуру, опікуватися малозабезпеченими верствами населення, освітою, охороною навколишнього середовища, впроваджувати енергозбереження тощо?

– Куди бізнесменам вкладати кошти – це їхня особиста справа. Хочуть розвивати культуру – будь ласка, подобається спорт – нехай вкладають у розвиток спортивних команд, секцій та інше.

– Повинен бізнес брати на себе вирішення соціальних проблем регіону чи все ж таки це завдання влади?

– Не повинен. Це прерогатива влади.

– Україна має давні традиції добрودійності та меценатства. На вашу думку, чи відроджуються вони сьогодні?

– Відроджуються, але, на жаль, дуже повільно.

Соціальна відповідальність – у конкретних справах

Український союз промисловців і підприємців було створено задовго до того, як в Україні з'явилося поняття «соціальна відповідальність». Бути соціально відповідальною для організації, що об'єднує бізнес, – природно, вважають в УСПП. Уже більше 16 років потужний центральний офіс та відділення у всіх областях країни працюють над захистом прав підприємців та підтримують їх ініціативи залучитися до розв'язання нагальних суспільних проблем. Тут в Україні є свої традиції. Споконвіку той, хто розвивав виробництва, будував фабрики і заводи, не залишався байдужим до розвитку культури, духовності, потреб малозабезпечених і нужденних. Сьогодні цей досвід зберігається і примножується. Створивши власне підприємство, робочі місця, підприємець озирається довкола у прагненні допомогти іншим.

УСПП постійно допомагає дитячим будинкам і садкам, численним організаціям ветеранів, пенсіонерів. Лише за останній рік на благодійні цілі було виділено близько 640 тис. гривень. Серед тих, хто отримав допомогу, – Організація інвалідів Великої Вітчизняної війни і Збройних сил, фонд «Обпалені війною», Міжнародна спілка учасників війни, культурний центр «Кияночка», фонд «Прогрес спорту в підтримку здорового способу життя». Окрема стаття благодійних витрат – допомога тим, хто потребує лікування від важких захворювань. У минулому році діти й дорослі, пенсіонери та інваліди отримали на такі потреби від УСПП близько 100 тис. гривень.

Щорічно надходить допомога промисловцям і підприємцям духовним святиням. Традиційною стала підтримка національної культурної пам'ятки Софії Київської, сприяння поновленню та реконструкції споруд її архітектурного ансамблю. У цьому році кошти благодійної допомоги були направлені на відродження Свято-Покровського храму та Грушівського чоловічого монастиря Архангела Михаїла, церкви Костянтина і Олени. При церкві Різдва Пресвятої Богородиці та Пророко-Ільїнській церкві за допомоги УСПП було відбудовано недільну школу і притулок для малозабезпечених.

Сьогодні серед регіональних відділень УСПП немає жодного, яке б залишилося осторонь проблем соціально незахищених верств населення, захисту навколишнього середовища, підтримки медицини, культури, спорту. Ми пропонуємо вашій увазі розповідь про досвід окремих із них.

Херсон

Благодійна та спонсорська діяльність, яку проводять члени Херсонського регіонального відділення, не є рекламним заходом чи засобом піару, а тому знаходить відгук у серцях мешканців області.

Так, ТОВ «Аудиторська фірма «Профі-Аудит» щорічно надає матеріальну допомогу ветеранам Великої Вітчизняної війни, підтримує розвиток театрального мистецтва. На проведення культурних заходів та підтримку талановитих акторів підприємство щороку виділяє близько 15 тис. гривень, а голова фірми «Профі-Аудит» Світлана Корнілова є заступником голови опікунської ради Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Куліша.

Не залишаються без уваги фірми благодійні фонди, що працюють на підтримку медицини міста. Благодійний фонд ім. Юрженко, благодійний фонд «Медицина», лікарня ім. Лучанського щорічно отримують від підприємства не менше 20 тис. гривень.

Допомога надходить і спорттовариству «Спартак», і благодійному фонду правоохоронних органів. «Профі-Аудит» виділяє кошти на проведення спортивних турнірів молодих боксерів та адресну підтримку спортсменів. Загалом, будучи суб'єктом малого підприємства, фірма щорічно виділяє на благодійні заходи близько 50 тис. гривень.

Справжній приклад того, як соціальна відповідальність може сприяти розвитку виробництва і створенню робочих місць, продемонструвало ВАТ «Херсонський електромашинобудівний завод» («Електромаш»). Коли на початку 90-х років минулого століття у країні різко знизилися обсяги виробництва та були порушені багаторічні коопераційні зв'язки, діяльність Херсонського навчально-виробничого підприємства Українського товариства сліпих практично припинилася. Приміщення та обладнання підприємства, яке виготовляло нескладну електропобуту та іншу техніку, простоювало, а працездатні інваліди залишилися без роботи.

2000 року ВПП УТОС звернулося до «Електромашу» з проханням передати частину робіт, які виконував завод, на їхні виробничі ділянки. Відгукнувшись на це прохання, «Електромаш» на безоплатній основі передав товариству обладнання, оснащення, прес-форми для виробництва деталей магнето і термостату, провів навчання персоналу УТОС. Завдяки такій кооперації інваліди зору отримали нові робочі місця з гідною оплатою.

Згодом обсяги робіт, які ВПП УТОС виконує для ВАТ «Електромаш», виросли в рази. Якщо у 2002 році підприємством було виконано робіт на 78,2 тис. гривень, то у 2007 році ця цифра становила 796,2 тис. гривень. Усього з 2002 по 2007 рік УТОСом було виконано робіт і надано послуг заводу на 2,371 млн. гривень.

Львів

Західноукраїнська спілка промисловців і підприємців більше десяти років активно займається благодійною діяльністю.

Завдяки підтримці ЗУСПП постійно організовуються візити до Львова дітей українського походження зі столиці Казахстану Астани. У минулому році на запрошення голови РВ УСПП Володимира Кожана більше двадцяти дітей протягом двох тижнів гостювали на Львівщині, де

Херсонське РВ УСПП приділяє велику увагу вдосконаленню якості роботи підприємств, які входять до його складу. Щороку збільшується кількість компаній, що пройшли сертифікацію згідно з міжнародними стандартами. Так, систему управління якістю відповідно до вимог ДСТУ ISO 9001-2001 впроваджено на ВАТ «Херсонський хлібокомбінат», ЗАТ «Чумак», ВАТ «Каховський завод ЕЗУ», ВАТ «Херсонський електромашино-будівний завод» та інших.

зустрічали Новий рік та святкували Різдво. У програмі їх перебування було відвідування музеїв та храмів Львова, зустрічі з ровесниками у школах міста, Свята вечере, знайомство зі стародавніми звичаями предків. Діти вчилися готувати кутю, ліпити вареники та галушки, варити борщ із грибами, вивчали колядки, які потім співали разом зі своїми однолітками. Влітку 2007 року діти з Казахстану знову побували у Львові на відпочинку, де взяли участь у культурно-мистецьких заходах.

Щорічно напередодні Великодня члени УСПП відвідують дитячі будинки №1 та №2 Львова, підносячи дітям-сиротам подарунки – телевізори, магнітофони, іграшки, ласощі, крашанки та писанки. Такі ж подарунки отримують від добродійників і діти, батьки яких загинули під час Сквиливської трагедії.

Спілка промисловців і підприємців не обмежується у своїй благодійній діяльності допомогою дітям. ЗУСПП сприяє також спорудженню та реставрації храмів Львівщини. Зокрема, тільки на реставрацію храму в селі Гута Буського району було виділено більше 50 тис. гривень.

Дніпропетровськ

Дніпропетровська міська асоціація промисловців і підприємців всіляко підтримує соціальні ініціативи на підприємствах, що входять до її складу. Це стосується виконання керівництвом підприємств соціальних зобов'язань перед своїми колективами, контролю за безпекою робочих місць тощо.

Особлива увага осередком приділяється енергозберігаючим та екологічним програмам на виробництві. Зокрема, активний член ДМАПП фірма «Дніпро-Десна» спеціалізується на впровадженні нових технологій для заощадження енергоресурсів і зменшення шкідливих викидів у навколишнє середовище. Турбота про збереження й оздоровлення природи є змістом роботи фірми. Досі «Дніпро-Десна» лише монтувала, а незабаром почне й виготовляти опалювальні котли «Біомас-експерт», які працюють на твердому, рідкому й газоподібному паливі і забезпечують коефіцієнт корисної дії в межах 9296%. Це значно зменшить обсяги споживання традиційних енергоресурсів і шкідливі викиди в атмосферу, створить можливість використовувати для виробництва теплової енергії попередньо гранульовані відходи сільського господарства й лісопереробної промисловості.

Асоціація промисловців і підприємців об'єднує людей бізнесу навколо благородної справи благодійності. Завдяки підтримці ДМАПП надходить допомога Українській спілці сліпих, дитячим будинкам, дитсадкам, лікарням, робляться внески в реконструкцію православних храмів.

Житомир

Участь у благодійних акціях – це вираження особистого ставлення до долі тих, хто потребує підвищеної уваги з боку держави і суспільства, вважають у Житомирському регіональному відділенні УСПП. Свої зусилля члени відділення спрямовують на допомогу багатодітним сім'ям.

У Житомирській області проживає 38 родин, в яких виховується десять і більше дітей до 18-річного віку. Здебільшого це сім'ї з

невеликими статками, що унеможлиблює надання дітям належної освіти, повноцінного харчування, одягу, високоефективного лікування. Саме тому УСПП вирішив підтримати проект «Зігрій любов'ю дитину», який спрямований на надання фінансової підтримки багатодітним сім'ям.

Першими до реалізації проекту долучилися підприємці ринку «Тетерів». За декілька місяців поточного року підприємцями було зібрано більше 30 тис. гривень, які будуть витрачені на поліпшення житлових умов багатодітних родин.

Запоріжжя

Запорізький обласний союз промисловців і підприємців стояв у витоків реалізації потенціалу практичного енергозбереження в регіоні, займав активну позицію в розвитку та вдосконаленні регіональної політики в цій сфері.

Із 145,3 млн. гривень, які були виділені в Запорізькій області в 2007 році на заходи з енергозбереження, 96 млн. гривень – це власні кошти підприємств. В області реалізуються проекти з будівництва великих ТЕЦ, когенераційних та турбодетарних установок у теплових мережах та газовому господарстві, здійснюються роботи з опалення житлових районів Запоріжжя з використанням вторинного тепла промислових підприємств, розробляються проекти використання енергії вітру Азовського узбережжя, інших нетрадиційних енерго-ресурсів.

Серед ініціатив, над якими сьогодні працює регіональне відділення, – впровадження на підприємствах області великого пілотного проекту із залученням коштів від продажу квот на викиди парникових газів, коштів ЄБРР, а також виведення кращої продукції машинобудівних підприємств на всеукраїнський ринок.

Кіровоград

Підприємства – члени Кіровоградського обласного відділення УСПП вважають соціальну відповідальність нормою своєї діяльності та розуміють її як задоволення потреб не лише своїх колективів, а й усього міста. Так, ВАТ «Гідросила» регулярно виділяє кошти на матеріальну допомогу пенсіонерам, вищому професійному училищу №4, дитячій обласній лікарні, обласному благодійному фонду, ВГО «Союз Чорнобиль Україна», на ремонт мостів та доріг Кіровограда.

Лише у 2007 році на забезпечення гідних умов праці і заохочення працівників ВАТ «Гідросила» було виділено більше 2 млн. гривень. Ці кошти були направлені на посилення охорони праці, утримання соціально-культурних об'єктів, у тому числі бази відпочинку «Прибій», їдальні заводу, на медичне обслуговування робітників та організацію культурних заходів.

У 2007 році Європейський банк реконструкції та розвитку інвестував в українську економіку більш 3,2 млрд. євро для фінансування розвитку транспорту та зв'язку, муніципальної інфраструктури, енергетики й заходів щодо енерго-збереження. Банк також є розпорядником чорнобильського фонду «Укриття» та працює над перетворенням саркофагу в екологічно безпечну систему.

ВАТ «Гідросила» – провідне підприємство України з розробки та виробництва гідравлічних машин для гідросистем тракторів, комбайнів, сільськогосподарських, будівельно-шляхових та інших мобільних машин. Випуск товарної продукції товариства у 2007 році порівняно з 2006 роком зріс на 30% і становив 259 млн. гривень. Дохід від реалізації готової продукції у 2007 році становив 274,7 млн. гривень, що на 43,7% перевищує показник 2006 року.

КСО – необходимое условие эффективного управления. Опыт РСПП

Федор Прокопов, исполнительный вице-президент РСПП

Стратегия корпоративной социальной ответственности должна иметь долгосрочную основу, за которой стоит экономическая устойчивость предприятий и стабильная выплата налогов, производство качественных товаров и услуг, честная конкуренция, создание эффективных рабочих мест и безопасной рабочей среды, развитие персонала и содействие развитию территорий присутствия компаний, построение добросовестных отношений со всеми заинтересованными сторонами.

Такое понимание принципов ответственной деловой практики изложено в Социальной хартии российского бизнеса, принятой по инициативе РСПП в 2004 году и дополненной с учетом современных тенденций в 2007 году.

На сегодня к хартии присоединились более 200 компаний, объединяющих пять миллионов работников российского бизнеса, и эти цифры растут. Хартия опирается на принципы Глобального договора ООН и развивает их с учетом современной роли бизнеса в обществе. Оба эти документа основаны на базовых международных нормах в сфере прав человека, труда, окружающей среды, представляют собой добровольную инициативу и отображают гражданскую позицию компаний. Они предусматривают открытость и прозрачность действий. Присоединение к Социальной хартии и Глобальному договору ООН подтверждает намерение компаний добровольно следовать основополагающим принципам ответственной деловой практики и интегрировать их в процессы принятия управленческих решений.

В июне 2007 года между РСПП и Программой развития ООН подписано Соглашение о взаимном признании и поддержке Глобального договора и Социальной хартии российского бизнеса. РСПП намерен активно сотрудничать в этом направлении, в том числе путем объединения национальной сети Социальной хартии и Глобального договора. Достигнута договоренность о подписании двустороннего соглашения между РСПП и Глобальной инициативой по отчетности в области устойчивого развития (GRI) о сотрудничестве.

Партнерами РСПП в области корпоративной социальной ответственности являются:

- Агентство социальной информации;
- Международный форум лидеров бизнеса принца Уэльского (The International Business Leaders Forum);
- Charities Aid Foundation Russia (CAF Россия);
- ВКК «Национальный союз кадровиков»;
- Министерство здравоохранения и социального развития Российской Федерации;
- Министерство образования и науки Российской Федерации;
- Федерация независимых профсоюзов России;
- Ассоциация консультантов по подбору персонала;
- Форум доноров.

Стремительно развивается инициатива РСПП по нефинансовой (социальной) отчетности. В Национальном регистре корпоративных нефинансовых отчетов, который ведет РСПП, уже более 100 публичных отчетов компаний.

РСПП разработал систему базовых индикаторов результативности в помощь компаниям при подготовке нефинансовых отчетов (социальных, в области устойчивого развития, экологических). Их использование позволяет компаниям достаточно убедительно представить информацию о своей деятельности по «триединому итогу» – экономической, социальной и экологической результативности – в соответствии с принципами отчетности по устойчивому развитию.

Предлагаемые индикаторы и соответствующие им показатели экономической, социальной и экологической результативности отвечают международным рекомендациям в этой области и одновременно с этим адаптированы к российской системе учета и законодательства.

Важно подчеркнуть, что РСПП считает подготовку и распространение нефинансовых отчетов добровольным делом каждой компании, не требующим регулирования со стороны государственных структур. Компания принимает соответствующее решение с учетом своих корпоративных традиций, достигнутого в компании уровня управления, целесообразных с ее точки зрения способов раскрытия информации по результатам своей деятельности.

РСПП считает важной задачей содействие развитию процесса добровольной социальной отчетности, в том числе с учетом международных стандартов, и расширению состава его российских участников.

Важно отметить, что в среде российских предпринимателей формируются тенденции, характерные для мирового делового сообщества, которое постепенно приходит к пониманию того, что социальный отчет, включая весь процесс его подготовки и распространения, является важным элементом корпоративной системы управления нефинансовыми рисками, повышения эффективности и укрепления конкурентоспособности.

Для многих представителей бизнеса становится очевидным понимание того, что устойчивое развитие компаний, сочетающее экономические, социальные и экологические факторы, ведет к снижению предпринимательских рисков, укрепляет конкурентоспособность, повышает эффективность персонала и лояльность потребителей, становится одним из основных факторов увеличения акционерной стоимости компаний, повышения эффективности проведения IPO на отечественных и зарубежных фондовых биржах, привлечения стратегических и портфельных инвесторов, улучшает репутацию компаний. Тем самым создаются благоприятные условия для реализации долгосрочных стратегий развития бизнеса на основе баланса интересов заинтересованных сторон. В этом суть социально ответственного бизнеса как основы устойчивого развития компаний.

Соціальний діалог і соціальна відповідальність

Олексій Мірошніченко, співголова Національної соціально-економічної ради при Президентові України, виконавчий віце-президент Конфедерації роботодавців України

Говорячи про роль і місце в житті суспільства таких явищ, як «соціальний діалог» і «соціальна відповідальність», насамперед необхідно чітко розуміти їхню відмінність і схожість одночасно.

Соціальний діалог – це процес визначення й зближення позицій, досягнення загальних домовленостей і прийняття погоджених рішень сторонами, які представляють інтереси працівників, роботодавців, органів виконавчої влади й місцевого самоврядування з питань формування й реалізації державної соціально-економічної політики та регулювання соціально-трудових відносин (із проекту закону України «Про соціальний діалог»).

Соціальна відповідальність – це відповідальність підприємства, установи, організації за вплив її рішень і діяльності на суспільство й навколишнє середовище завдяки своїй прозорості й етичній поведінці (із проекту стандарту ISO 26000).

Ці явища тісно пов'язані й взаємозалежні одне від одного. Передовсім, на мій погляд, необхідно усвідомити, що і соціальний діалог, і соціальна відповідальність не можуть існувати лише

■
■
В 2006 году российский «Газпром» впервые попал в рейтинг (51-е место) самых социально ответственных компаний, составленный журналом Fortune. Он стал единственной российской компанией в списке самых социально ответственных мировых корпораций.

Співголова Національної соціально-економічної ради при Президентові України, виконавчий віце-президент Конфедерації роботодавців України Олексій Мірошніченко

■
■
В 2006 году РСПП подготовил и опубликовал аналитический обзор «Нефинансовые отчеты компаний, работающих в России: практика развития социальной отчетности». Обзор является первой попыткой сквозного анализа нефинансовых отчетов российских компаний и обобщения содержащейся в них информации, включая оценку сопоставимости данных. Содержащиеся в обзоре сведения представляют интерес в плане методического содействия заинтересованным компаниям в подготовке социальных отчетов и дальнейшего развития процесса отчетности, а также в плане формирования современных представлений об ответственной корпоративной практике и деловой этике. Обзор адресован широкому кругу читателей, включая деловые круги, властные структуры, экспертное сообщество, которые найдут полезную для себя информацию с учетом своих интересов.

■
■
■ **Ми розуміємо соціальну місію українського бізнесу як добровільний й посильний внесок кожної компанії у розвиток України спрямований на покращення життя сьогоденних й наступних поколінь.**

Ми наголошуємо на добровільності соціальної місії бізнесу, виключаючи прагнення її регламентації, як на національному, так і на міжнародному рівні. Разом з цим ми підтверджуємо необхідність і важливість існування та поширення світових стандартів звітності компаній у сфері своєї соціально орієнтованої політики.

З Декларації соціальної місії бізнесу
Конфедерації роботодавців України

■
■
■ **Конфедерація роботодавців України діє як міжгалузеве об'єднання, до структури якого входять всеукраїнські галузеві об'єднання роботодавців, обласні галузеві організації роботодавців та підприємства. Конфедерація об'єднує роботодавців, які ведуть соціально відповідальний бізнес, націлені на розбудову економіки та налагодження партнерських стосунків з усіма учасниками соціального діалогу.**

«у виконанні» однієї сторони – бізнесу, тобто без участі суспільства й держави. Ситуація, коли реалізація соціальних ініціатив як на рівні окремого підприємства, так і в масштабах усієї країни покладається тільки на бізнес або тільки на державу, – неприйнятна. Це – прямий шлях до стагнації суспільного життя, до перекидання відповідальності одних на інших і загальної безвідповідальності в цілому.

Щоб ситуація не розвивалася за подібним сценарієм, необхідне діюче й ефективне співробітництво всіх складових громадянського суспільства – об'єднань роботодавців і професійних об'єднань працівників, держави, громадських об'єднань і інших зацікавлених осіб. Аналіз структури соціального діалогу дозволяє зробити висновок, що він має такі складові: відповідальність партнерів за взяті зобов'язання; повноваження і представницький статус соціальних партнерів; соціальна спрямованість діалогу та публічність.

Аналогічні складові має й соціальна відповідальність, яка будується на відповідальності, сумлінному виконанні своїх обов'язків, соціально активній позиції, публічності.

Крім того, соціальний діалог підкріплений рядом законів і міжнародних норм, ратифікованих в Україні. Хотів би звернути вашу увагу на те, що, на щастя, соціальна відповідальність не є законодавчо нормованою, хоча із вуст чиновників такі ідеї час від часу лунають. Таким чином, взаємозв'язок соціальної відповідальності і соціального діалогу стає все більш очевидним. Але яка користь від цього взаємозв'язку суспільству в цілому і окремому громадянину зокрема?

Соціально відповідальна позиція членів суспільства може реалізуватися за допомогою інструментів соціального діалогу – участі в колективних переговорах (на рівні підприємств, територій і держави в цілому), утримання від прояву нетерпимості і неповаги до соціальних партнерів, конструктивної взаємодії суб'єктів соціального діалогу та іншими способами.

Більш технічними, але не менш важливими інструментами реалізації соціального діалогу можна вважати використання системи колективних угод (на національному, галузевому, територіальному, локальному рівнях), проведення консультацій, використання примирливих процедур у разі виникнення конфліктної ситуації та інше.

Для більш повного відчуття соціальної відповідальності професіональні об'єднання роботодавців і працівників повинні брати, і вони сьогодні це роблять, активну участь у розробці основних державних соціальних стандартів (мінімальна заробітна плата, прожитковий мінімум тощо), залучатися до управління фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування, організації професійної освіти, охорони праці тощо.

Також вони можуть брати активну участь в основних ініціативах міжнародного співтовариства, таких як Глобальний договір ООН, що базується на десяти принципах у сфері прав людини, трудових відносин, охорони навколишнього середовища і боротьби з корупцією. При цьому реалізація цих питань у повній мірі знаходиться і в площині соціального діалогу.

Для повноцінної та ефективної реалізації останнього завдання в Україні створений дієвий інструмент, який сьогодні проходить своє інституційне і організаційне укріплення. Мова йде про Національну трьохсторонню соціально-економічну раду при Президентові України. Сьогодні цей орган, побудований на засадах трипартизми і соціальної рівності сторін, починає відігравати суттєву роль в укріпленні соціально-трудових відносин в Україні.

Національна рада, беручи до уваги світовий і європейський досвід подібних організацій, може стати саме тим майданчиком, який сприяє розповсюдженню і подальшому розвитку соціальної відповідальності в Україні. Безсумнівно, що згодом він має перетворитися в більш широкий представницький орган із залученням соціально активних представників громадянського суспільства – професійних громадських об'єднань і організацій.

З боку Конфедерації роботодавців України ми спостерігаємо тенденції розвитку соціальної відповідальності в Україні. Це пов'язано зі зміною внутрішнього середовища в Україні – підвищенням культури ведення бізнесу, сприйняття бізнесу громадськістю – і з зовнішніми факторами: різноманітними міжнародно-правовими актами, ратифікованими Україною, виходом українських компаній на міжнародні фондові ринки і, що найбільш важливо, відносинами із закордонними інвесторами.

Ми вважаємо, що тенденції зміцнення соціального діалогу в контексті розвитку соціальної відповідальності прямо й позитивно впливають на підвищення конкурентоспроможності наших підприємств і економіки в цілому. Підтвердження цьому можна знайти як у кількості й різноманітності ініціатив, які ініціюються бізнесом під час реалізації стратегії соціальної відповідальності, так і в якісній зміні суспільства щодо таких ініціатив.

Конфедерація роботодавців України як організація, яка поєднує й представляє інтереси провідних вітчизняних промислово-фінансових груп, заявляє про свою готовність сповідування принципів соціальної відповідальності, вважаючи їх однією зі складових забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств і на практиці втілюючи принципи соціального діалогу, намагається в максимально повній мірі відповідати сучасним викликам із боку як соціальних партнерів, так і суспільства в цілому.

У Литві соціальні ініціативи стимулює закон

Й.Е. Альгірдас Кумжа, посол Литовської Республіки в Україні

У Литві ведеться постійний пошук можливостей для розвитку соціальної відповідальності бізнесу. Ідея соціально відповідального бізнесу, піднята міжнародними організаціями, знаходить відгуки у Національній програмі втілення Лісабонської стратегії, підтвердженій рішенням уряду Литовської Республіки 22 листопада 2005 року.

У Литві діє прийнятий у 2004 році закон «Про соціальні підприємства», який заохочує підприємства докладати зусиль до зменшення соціального розшарування шляхом працевлаштування окремих груп осіб (що втратили професійну або загальну працеспроможність, економічно неактивних, неспроможних за однакових умов конкурувати на ринку праці). Нині розробляється проект закону «Про підтримку соціальних ініціатив», мета якого – підштовхнути компанії до соціальної відповідальності, залучати інвестиції в реалізацію й розширення соціальних ініціатив, втілювати та розповсюджувати їх прогресивну практику.

У країні для місцевих ініціатив з питань зайнятості використано державних субсидій: у 2004 році – 6,91 млн. літ (3,11 млн. дол.); у 2007 році – вже 11,03 млн. літ (4,97 млн. дол.). У 2008 році планується використати 10,1 млн. літ (4,55 млн. дол.).

2 червня 2005 року 39 підприємств і організацій Литви стали членами Всесвітньої угоди і публічно пообіцяли керуватися принципами прав людини, працівників, охорони навколишнього середовища та боротьби з корупцією, відносинах із партнерами і споживачами у своїй стратегії і у повсякденній діяльності. Ініціативу відповідального бізнесу у Литві підтримала Національна мережа соціально відповідального підприємництва, створена у 2005 році. Її засновниками стали одинадцять підприємницьких товариств і організацій Литви.

У квітні 2008 року була започаткована державна оцінка приватного бізнесу за внесок у покращення соціального благополуччя Литви та у вирішення гострих соціальних проблем. Дев'ять підприємств

■
■
■ **Національна тристороння соціально-економічна рада є консультативно-дорадчим органом при Президентові України, який утворюється з представників Кабінету міністрів України, всеукраїнських професійних спілок та їх об'єднань, всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців. Основними завданнями Національної ради є сприяння узгодженню позицій сторін соціального діалогу щодо шляхів подальшого розвитку соціально-економічних і трудових відносин, укладанню угод з питань регулювання таких відносин, розроблення та внесення Президентові України пропозицій з питань формування та реалізації державної соціально-економічної політики.**

Посол Литовської Республіки в Україні
Й.Е. Альгірдас Кумжа

■
■
У 2006 році в Литві учасниками національної мережі Глобального договору ООН стали 44 компанії. Першим питанням, яке вони спільно розглянули, стала проблема харчування на робочому місці. Компанії задалися питанням: що необхідно зробити, щоб і на малих підприємствах для працівників були створені умови для повноцінного харчування? До їхньої дискусії приєдналася преса й громадськість. Результатом обговорення стало те, що учасники мережі вийшли до уряду з конкретними пропозиціями, які згодом були реалізовані.

Президент Української асоціації якості
Петро Калита

країни отримали перші у державі Національні нагороди відповідального підприємництва у номінаціях «Соціально відповідальне підприємництво», «Місце праці», «Партнер року».

Дозвольте навести конкретні приклади соціальної відповідальності наших підприємств.

Товариство «Рімі Летува» на цей час володіє 56 магазинами роздрібною торгівлі у Литві. Ще у 2006 році почало створювати робочі місця для інвалідів. Насамперед можливості спробувати свої сили у торгівельній мережі змогли люди з проблемами слуху. Пізніше до них долучили осіб із проблемами руху. Помічено, що коли у «Рімі» почали працювати інваліди, їх стало значно більше й серед покупців. Значно зменшилася плинність кадрів.

Товариство втілює багато інших соціальних ініціатив: проводить акції, які переконують литовських дітей вживати здорову їжу, допомагає покупцям свідомо вибирати продукти харчування. «Рімі» підтримує харчовими продуктами соціально незахищених осіб. Ним організована акція «Балтої банга» («Біла хвиля»), мета якої – боротися із заробітною платою «у конвертах».

АТ «Іансабанкас», впроваджуючи відповідальний фінансовий бізнес, намагається зробити більш зручним і доступним обслуговування інвалідів, втілює програми щодо фінансової досвідченості клієнтів та молоді, підтримує наукові, мистецькі проекти, опікується зменшенням забруднення повітря.

Найбільший виробник каналізаційного обладнання у країні – ЗАТ «Трайдіаніс» вдало втілює систему мотивації співробітників, яка передбачає підвищення кваліфікації спеціалістів та ефективності праці (на навчання працівників щорічно виділяється 0,20,5% прибутку). У закладі створені зручні та безпечні умови праці, активно пропагується здоровий спосіб життя.

АТ «Ужіо банкас» підтримує культурні, мистецькі, спортивні, медичні проекти. Банк проводить акцію, яка засуджує непрозору систему сплати заробітної платні, і звертається до всіх, хто роздає і отримує «конверти», із закликами не мовчати, а діяти заради прозорості бізнесу і доброти працівників.

Зростаюча соціальна відповідальність бізнесу, конструктивна підтримка влади на різних рівнях має стати пріоритетом подальшого розвитку як Литви, так і України.

Загальнолюдські цінності, соціально спрямований бізнес і системне управління

Петро Калита, президент Української асоціації якості

В умовах світової глобалізації й перенасиченості ринку конкуренція загострюється, і для утримання місця на ринку збуту все більше виробників у всьому світі змушені шукати й знаходити рішення, які б забезпечували їм довгострокове лояльне ставлення з боку клієнтів, співробітників, інших зацікавлених верств суспільства. Це і є основним двигуном масового переформатування бізнесу на соціально спрямований.

Соціальна спрямованість бізнесу – це поєднання **соціально відповідальних підходів до ведення бізнесу (базис)** і **спеціальної діяльності компанії з вирішення соціальних проблем у суспільстві (надбудова)**. Остання може включати сприяння просуванню соціальних ініціатив, благодійний маркетинг, корпоративний соціальний маркетинг, корпоративну філантропію, волонтерську діяльність на користь суспільства – те, що надає компанії додаткові цінності, але не є її основною діяльністю.

Неправомірно говорити про компанію як про соціально відповідальну лише тому, що вона здійснює благодійні акції. Кожна

компанія зобов'язана насамперед виконувати вимоги, пов'язані із безпекою споживачів, співробітників, навколишнього середовища, – без цього вона не має права на існування! Будь-яка компанія створюється для виробництва товарів і/або послуг з метою задоволення споживачів, вона мусить постійно забезпечувати їхню відповідність діючим нормам і вимогам клієнтів. Кожна компанія має дотримуватися норм і правил соціального забезпечення та захисту, сплачувати податки, спрямовані на рішення соціальних проблем суспільства. І лише на цій основі правомірно говорити про перевищення норм та проведення спеціальних благодійних акцій.

Ризики компанії, що прийняла філософію соціальної відповідальності в умовах перехідної економіки, пов'язані насамперед із невиннованими витратами ресурсів на спеціальні соціальні заходи. Компанії можуть витратити значні кошти, щоб привернути до себе увагу, але при цьому не завжди здатні забезпечити виконання прийнятих на себе зобов'язань. Більше того, через нестачу вільних ресурсів може знизитися рівень виробництва й продажу.

Разом із тим ризики соціально безвідповідальної компанії значно вищі. Втрати можуть бути пов'язані з порушенням прав споживачів або робітників, з порушенням прав людини на чисте навколишнє середовище, формуванням негативного іміджу компанії й втратою до неї довіри, втратою кваліфікованого персоналу, клієнтів, зниженням обсягів продажу, прибутку, втратою конкурентоспроможності й ринків збуту.

У свою чергу, переваги соціально відповідальної компанії полягають у підвищенні лояльності та прихильності зацікавлених сторін, підвищенні стабільності й активності персоналу, залученні нових фахівців, зростанні кількості постійних клієнтів, завоюванні нових ринків, просуванні нових брендів, лояльності регуляторних органів.

В останні десятиліття на всіх континентах спостерігається масове прагнення компаній підвищити лояльність зацікавлених сторін шляхом удосконалювання систем управління на основі:

- стандартів ISO серії 9000 щодо управління якістю, орієнтованих на споживача;
- стандартів ISO серії 14000 щодо управління навколишнім середовищем, орієнтованих на суспільство;
- стандартів OHSAS 18000 щодо професійної безпеки, орієнтованих на співробітників;
- Концепцій загального управління якістю (TQM), орієнтованих на всі зацікавлені сторони;
- Моделі досконалості Європейського фонду управління якістю (EFQM), орієнтованої на всі зацікавлені сторони.

У той же час деякі компанії зміцнюють свої позиції на ринку, розвиваючи і демонструючи соціально відповідальне ставлення до суспільства, не прив'язуючи його до системного управління, а керуючись принципами Глобального договору ООН, що базується на Загальній декларації прав людини, Декларації щодо основних принципів і прав у сфері праці Міжнародної організації праці, Декларації щодо навколишнього середовища і розвитку та Конвенції ООН з протидії корупції.

Сьогодні ці два напрями поступово інтегруються. Про це свідчить насамперед стандарт SA 8000, що, з одного боку, є стандартом з управління, а з іншого – безпосередньо орієнтований на соціальну відповідальність. Міжнародна організація зі стандартизації (ISO) завершує розроблення всеохоплюючого міжнародного стандарту з соціальної відповідальності ISO 26000.

Світовий досвід свідчить, що **системний підхід** до задоволення зацікавлених сторін та зниження ризиків порушення їхніх прав та інтересів переважно пов'язаний із застосуванням у компаніях **досконалих систем управління**.

■
■
Генеральний секретар EFQM К. Лебіїр сказав: «Завдяки досконалій діяльності УАЯ, що є одним із провідних лідерів руху за якість у Східній Європі, для українських підприємств досягнення визнання за межами України стає доступнішим. А це, у свою чергу, дуже важливо для успішної інтеграції України до СOT і ЕС».

За роки роботи УАЯ видано близько 1000 сертифікатів EOQ фахівцям з України, Росії, Азербайджану. Українським фахівцям видано 33 сертифікати ISTO. Понад 300 сертифікатів на системи управління одержали українські компанії, понад 50 сертифікатів EFQM «Визнання досконалості в Європі» одержали компанії з України, Росії, Білорусі, Казахстану, Угорщини, Литви та інших країн Центральної та Східної Європи.

35 українських підприємств отримали Національну нагороду якості. Практично всі вони одержали сертифікати EFQM «Визнання досконалості в Європі». 12 з них стали призерами Міжнародного турніру з якості країн Центральної та Східної Європи (у тому числі чотири – переможцями турніру), два – фіналістами Європейської нагороди якості (єдині в СНД). На сьогодні кращі компанії України, як і компанії Центральної та Східної Європи, досягають 550600 балів. Це і є оцінка й системне відображення рівня їхньої соціальної спрямованості й соціальної активності.

На одному українському підприємстві існує дивний документ «Зухвала мета компанії». Поставлено мету – стати рівною серед кращих індустріальних компаній світу! Після пошуків інструмента для оцінювання й порівняння компаній зі світовими лідерами зупинилися на Моделі EFQM.

У 2006 році рівень досконалості цієї компанії було оцінено експертами у 450500 балів. Компанія стала лауреатом Українського національного конкурсу якості й одержала сертифікат EFQM «Визнання досконалості в Європі – 4*».

2007 року в результаті виконання інноваційної програми, розробленої за рекомендаціями експертів щодо сфер удосконалення, рівень досконалості було доведено до 500550 балів. Компанія одержала сертифікат EFQM «Визнання досконалості в Європі – 5*».

Знову, одержавши опис сфер для удосконалювання, в компанії поставили завдання протягом року досягти рівня 550600 балів. І далі подібним чином, цілеспрямовано й послідовно, протягом чотирьох-п'яти років вийти на рівень 700750 балів, що відповідає лідерам європейського й світового рівня.

Таким чином, компанія на роки вперед визначила свою довгострокову стратегічну мету й намітила шляхи її досягнення.

Порівняння 600 компаній США, що досягли високих результатів відповідно до американської моделі досконалості Болдріджа, основаної на TQM, із аналогічними, які не застосовують модель досконалості, показали у середньому 30% перевагу перших за параметрами: ринкова вартість, виробничий прибуток, обсяг продажів, рентабельність, кількість персоналу, загальні активи.

У 1990 році задля визначення кращих компаній в Європі було створено Модель досконалості EFQM, що містить, зокрема, результати стосовно споживачів, персоналу та суспільства.

Модель, яка набула широкого поширення у провідних європейських країнах, дозволяє всебічно оцінювати компанію та кількісно визначати рівень її розвитку. Кращі компанії Європи – Siemens, Nokia, Philips, Bosch, Volvo, BMW, TNT – за тисячобальною шкалою отримали 700–750 балів. На думку деяких експертів, компанії, які відповідають лише вимогам стандарту ISO 9000, перебувають на рівні приблизно 300 балів.

В Україні Модель EFQM уперше була впроваджена у 1996 році одночасно із заснуванням Першого Українського національного конкурсу якості (за безпосередньої підтримки EFQM). Для її успішного застосування було підготовлено понад 100 експертів, 20 з яких одержали офіційне визнання з боку EFQM.

Накопичений досвід дозволив фахівцям Української асоціації якості (УАЯ) у 2005 році розробити Комплексну систему оцінювання й визнання рівнів досконалості підприємств і організацій України, на базі якої у 2006 році було запропоновано Всеукраїнський діловий марафон «Сходження до вершин європейської досконалості». Підвищуючи соціальну активність і підіймаючись «сходами ділової досконалості», можна, з одного боку, підтверджувати поза конкурсами «розряди досконалості», а з іншого – за результатами конкурсів або турнірів займати певні позиції у рейтингах компаній.

Важливою перевагою запропонованого підходу є його універсальність. Він може бути застосований для будь-якої організації з будь-яким початковим рівнем досконалості. Участь у проекті дозволяє порівняти між собою будь-які компанії, осмислити й прийняти європейські цінності й культуру ведення бізнесу, одержати визнання розвинених країн. Усе це в підсумку істотно підвищує ефективність бізнесу за помірних витрат.

Сприяючи компаніям у просуванні «сходами ділової досконалості», УАЯ у межах повноважень, отриманих від Європейської організації якості (EQO), Міжнародної організації стандартизації тестування (ISTO), EFQM, інших міжнародних організацій:

- сертифікує фахівців з 33 кваліфікацій європейської Гармонізованої схеми сертифікації та реєстрації персоналу й видає їм сертифікати EQO;
- тестує фахівців у міжнародній системі ISTO на адекватність розуміння стандартів ISO 9000 із видачею сертифікатів ISTO;
- сертифікує системи управління на відповідність різним стандартам та видає компаніям сертифікати, які визнаються і в Україні, і у світі;
- оцінює рівні досконалості компаній із видачею сертифікатів EFQM «Визнання досконалості в Європі» тощо.

Проект «Сходження до вершин європейської досконалості» одержав підтримку з боку EFQM і вийшов за межі України. З 2005 року в рамках цього проекту щорічно проводиться Міжнародний турнір з якості країн Центральної та Східної Європи, в якому вже взяли участь компанії-переможці й призери національних нагород з якості Білорусі, Угорщини, Казахстану, Литви, Росії, Румунії, України, Азербайджану.

Щоб тривалий час компанія залишалася конкурентоспроможною, вона насамперед має бути соціально спрямованою. При цьому для системної підтримки соціально відповідального ставлення до всіх зацікавлених сторін компанія повинна мати відповідну багаточислову систему управління й постійно її удосконалювати.

О настоящем и будущем энергосбережения в Украине

Василий Степаненко, заместитель председателя Комиссии УСПП по энергоэффективности

В последнее время мне много приходится говорить и писать об энергосбережении в нашей стране. Прежде всего потому, что новая роль энергосбережения для Украины пока не осознана обществом и не принята властью. Но обстоятельства, связанные с ростом цен на энергоносители в мире, начали меняться слишком быстро.

Сегодня нам нужно рассматривать энергосбережение как единственный путь к выживанию в новом веке, поскольку времени на адаптацию к жизни без нефти и газа остается все меньше и меньше. И рубеж XXI века – это не просто переход в новое столетие, это переход в эпоху без нефти и газа. В прошлое уходят не только лампы накаливания и бензиновые двигатели – безвозвратно уходят целые пласты энергетических технологий и оборудования, меняется сама философия энергоиспользования и потребления.

За прошедшие 15 лет потенциал малозатратного и быстроокупаемого энергосбережения в нашей стране выработан практически полностью. В январе 2006 года цены на газ стремительно рванулись вверх. Снижать затраты на 5–6% в год при росте тарифов за этот же период на 30–50% становится, мягко говоря, нецелесообразно. Нужны совершенно другие технологии, альтернативные природному газу, – прежде всего технологии замещения природного газа местными источниками топлива и энергии.

Еще в 2006 году Комиссия УСПП по энергоэффективности подготовила для украинского правительства концепцию национальной программы замещения природного газа местными источниками топлива и энергии. К сожалению, правительство, борющееся за власть, не видит таких проектов и программ.

На международной конференции «Энергосбережение и бизнес» в Мисхоре в прошлом году ученые, бизнесмены и руководители предприятий разных стран обсуждали вопросы сбережения энергии и развития бизнеса энергоэффективности в Украине. Меня поразило сравнение, прозвучавшее в одном из докладов: согласно существующей Энергетической стратегии Украины, в 2030 году показатели энергоэффективности Украины должны лишь сравняться с показателями Польши, существовавшими в 2005 году.

Что же спасет ситуацию? Только энергоэффективная модернизация экономики.

Основные сценарии роста тарифов на газ и электроэнергию нам известны. Украине предстоит пережить выравнивание цен на газ до уровня европейских за год-два, а затем их поэтапный рост до уровня 1200–1300 дол. в течение шести-восьми лет. Рост цен на газ вызовет его замещение другими видами топлива, произойдет снижение спроса и стабилизация роста цен. Примерно такая же тенденция будет наблюдаться для цен на электроэнергию, только темпы роста будут вдвое ниже.

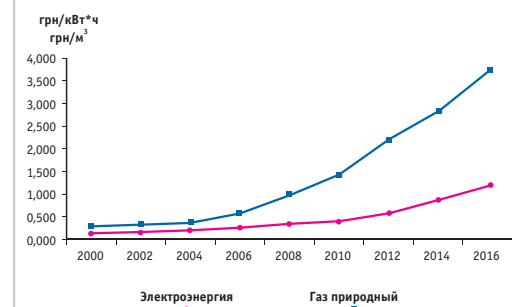
В период 2015–2020 годов растущая стоимость тепловой и электрической энергии, получаемой от невозобновляемых источников, должна сравняться со снижающейся стоимостью тепловой и электрической энергии, получаемой от солнца, ветра, биотоплива, утилизации промышленных газов сбросного и геотермального тепла и других возобновляемых источников. Немаловажно напомнить, что страны ЕС приняли программу остановки роста потребления энергии, который длился последние 200 лет. В период до 2020 года планируется не только остановить его, но и снизить на 20% от уровня 2006 года.

Нашей стране судьбой отпущено всего восемь-десять лет на переход к безгазовой энергетике, промышленности и безгазовым

Заместитель председателя Комиссии УСПП по энергоэффективности
Василий Степаненко

Прогноз роста тарифов на электроэнергию и природный газ в период 2000–2016 гг.

■
■

Рост промышленного производства в 2007 году достиг 10,2%, но в то же время, по данным Госкомстата Украины, 90% всех предприятий не внедряют инновационные технологии – идет возобновление экономики в прежнем неэффективном качестве.

■
■

Величина энергоемкости мировой экономики (кг условного топлива на 1 дол. ВВП) в среднем составляет 0,34. В США это показатель равняется 0,23, в Японии – 0,24, а в Украине – 0,88. Чтобы конкурировать с другими странами, Украине нужно уменьшить энергоемкость своей экономики не менее чем в 2,6 раза. Избыточное потребление энергии закладывается в себестоимость товара, и эта часть оборачивается для производителя недополученной прибылью.

коммунальным хозяйствам, к энергоэффективной реформе жилищно-коммунального хозяйства. Восемь лет – это минимальный базовый срок окупаемости капиталоемких программ энергоэффективной реконструкции экономики. Если мы не успеем, разница в потреблении энергии по сравнению с другими странами отбросит нашу страну на обочину истории, наша продукция станет неконкурентоспособной, а доходов граждан будет едва хватать на жизнеобеспечение.

Интересно, что не государство, а частный бизнес первым начал поворот к новой жизни без потерь энергии. И тем самым показал государству, что выход есть, просто нужно работать. Нынче в промышленном секторе экономики от государства уже мало что зависит. И хорошо, главное, чтобы не мешали или прямо не вредили начавшемуся процессу энергоэффективной модернизации украинской промышленности.

Так, например, Алчевский и Днепропетровский металлургические комбинаты строят сегодня парогазовые ТЭЦ на промышленных газах. Те самые доменные, коксовые и конверторные газы, которые раньше горели на трубах, отравляя города, теперь обогревают дома и школы. Разработаны программы, которые позволяют предприятиям быть энергетически самодостаточными и сократить экологические выбросы в несколько раз.

Для Алчевского металлургического комбината такая модернизация стоит немногим более полумиллиарда долларов. А если учесть, что продажа полученных в результате проекта парниковых газов углеродному инвестору принесет заводу дополнительно более 200 млн. дол., становится ясно, что энергосбережение – это бизнес, соизмеримый с основным бизнесом завода.

Это пример большого прорывного проекта энергоэффективной модернизации в промышленности. Сегодня таких примеров уже немало. Запорожский масложиркомбинат раньше вывозил отходы своего производства – шелуху семян подсолнечника – на свалку. Сегодня ЗМЖК построил мини-завод по производству гранулированного твердого топлива из отходов (топливных пеллет), не только обеспечивает себя теплом и электроэнергией, но и отгружает альтернативное топливо в Европу.

Сегодня ЗМЖК энергетически самодостаточен. Значит, замещение природного газа собственным топливом и энергией для пищевой промышленности Украины – это реальный прорывной проект не только в свете повышения рентабельности украинских компаний, но и полной модернизации энергосиловых хозяйств на технологиях XXI века.

Что же отличает менеджмент этих предприятий? Они подошли к теме энергетической эффективности ответственно. Не упущена коммерческая выгода: может быть, утратив прибыль сегодня, они создали себе задел на завтра. Не проигнорированы социальные аспекты: промышленные газы нынче греют города, не засоряют их атмосферу.

Такой шаг необходим и в сфере жилищно-коммунального хозяйства. Объединениям совладельцев многоквартирных домов, ЖЭКам, предприятиям ЖКХ предстоит начать реальную работу по термомодернизации наших домов, школ и больниц, обеспечивать счетчиками тепла многоэтажные жилые дома, реконструировать котельные, насосные и другое коммунальное оборудование.

Уверен, что проблема энергоэффективности заключается не только в недостатке средств, технологий, инициативы. Ее суть – недостаток ответственного мышления, непонимание того простого факта, что энергетическое будущее страны зависит от каждого промышленника и предпринимателя, от каждого гражданина страны.

У центрі уваги компанії має стояти людина

*В інтерв'ю «Віснику» віце-президент, директор департаменту з взаємодії з органами державної влади ТОВ «ТНК-ВР Коммерс» **Сергій Дорожкін** розповів, що корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) як стратегія досягнення стійкого розвитку компанії припускає проведення системної роботи в трьох основних напрямках – економіка, екологія і соціальна сфера. І лише комплексний підхід може гарантувати успіх.*

– Сергію Олексійовичу, як у вашій компанії розуміють корпоративну соціальну відповідальність?

– Наше розуміння знайшло своє віддзеркалення в Меморандумі соціально відповідального бізнесу, підписаному учасниками Всеукраїнського громадського руху «Форум соціально відповідального бізнесу» в грудні 2005 року. Згідно з цим документом КСВ – відповідальне відношення компанії до свого продукту (послуги), споживачів, працівників, акціонерів (власників), партнерів, активна соціальна позиція, що полягає в гармонійному співіснуванні, взаємодії й постійному діалозі з представниками державної влади, комерційного сектору і суспільства з метою надання ефективного сприяння рішенню гострих економічних, соціальних і екологічних проблем.

– Чому бізнес сьогодні приділяє все більше уваги розвитку КСВ?

– У даний час в Україні все виразніше виявляється тенденція формування громадянського суспільства, і вкрай актуальним стає завдання налагодження соціального діалогу «влада – бізнес – суспільство».

Одним із реальних механізмів налагодження такого діалогу є корпоративна соціальна відповідальність, яка безпосередньо пов'язана зі стратегічним завданням забезпечення довгострокової стійкості бізнесу, якості й прозорості управління нефінансовими ризиками. Якщо компанія зацікавлена в стабільному розвитку, їй потрібні дві речі: успішний бізнес, що дозволяє отримувати поточний прибуток та інвестувати в подальший розвиток, і довіра та взаємодія зацікавлених сторін (так званих стейкхолдерів – споживачів, постачальників, працівників, органів державного управління, місцевих співтовариств, недержавних організацій). Цю довіру не заробити окремими піар-акціями і разовими добродійними ініціативами. Вона виникає і міцніє, коли партнери відчують реальну турботу про себе із боку бізнесу – споживачі отримують якісний продукт або послугу, місцеві співтовариства (громади) – інвестиції, додаткові робочі місця, працівники – адекватну оплату за працю, професійне навчання, держава – сплату всіх податків і зборів тощо.

– Але головний сенс бізнесу – прибутковість...

– Прибутковість і капіталізація – універсальні показники успішності будь-якого бізнесу. Тому будь-який неприбутковий бізнес, що втрачає свою капіталізацію, – соціально безвідповідальний передовсім перед своїми акціонерами й працівниками. Під капіталізацією ми розуміємо не тільки класичну економічну категорію, але й сукупність адекватних і збалансованих реакцій на сучасні виклики. Найважливіший принцип побудови ефективного формату взаємин зі стейкхолдерами (так називають власних працівників, а також органи влади, громадські організації, які спілкуються з бізнесом) – взаємна вигода сторін. Компанія – це насамперед бізнес, а не філантропічний проект. Зацікавленому в стабільному розвитку підприємству

Віце-президент, директор департаменту з взаємодії з органами державної влади ТОВ «ТНК-ВР Коммерс»
Сергій Дорожкін

■
■

«ТНК-ВР» працює в тісному контакті з лисичанською міською громадою. Надаючи великого значення підвищенню якості освіти й розвитку професійних навиків, компанія передала 128 комп'ютерів Лисичанському міському відділу освіти для потреб шкіл і профтехучилищ міста.

З 2001 року під постійною опікою нашої компанії знаходиться Луганська школа-інтернат для глухих дітей. Був придбаний комплект звукопідсилюючої апаратури колективного користування, проведений комплексний ремонт приміщень школи, куплені меблі, мікроавтобус і необхідне устаткування для швейної, слюсарної і столярної майстерень. Всього за минулий період школа-інтернат отримала добродійну допомогу на загальну суму майже 1 млн. грн.

необхідно знайти оптимальний баланс між власними економічними інтересами й очікуваннями стейкхолдерів. Якщо при формуванні й реалізації програм КСВ не брати до уваги аргументи розумності (реальні соціальні очікування, наявність необхідних фінансових, часових і людських ресурсів), то зрештою це може негативно відбитися на конкурентній позиції компанії.

– Які ключові повідомлення у сфері КСВ ваша компанія хоче донести до суспільства в 2008 році?

– Те, що «ТНК-ВР» є відповідальним і прозорим бізнесом, зацікавленим у довгостроковому стійкому розвитку на основі конструктивного соціального діалогу зі всіма зацікавленими сторонами.

– Які напрями діяльності включає КСВ і які з них найбільш важливі?

– Корпоративна соціальна відповідальність як стратегія досягнення стійкого розвитку компанії припускає проведення системної роботи в трьох основних напрямках: економіка, екологія і соціальна сфера.

У рамках цього можна виділити блоки завдань по управлінню людськими ресурсами, впливом на навколишнє середовище, взаєминами із споживачами, партнерами і підрядчиками, а також із зовнішнім середовищем (органи держави, місцеві громади, цільові соціальні групи тощо). Говорити про особливу важливість якогось з цих напрямів немає потреби. Всі вони важливі, і лише комплексний підхід до вирішення проблем КСВ на всіх напрямках може гарантувати успіх.

Разом із тим для нас зрозуміло, що в центрі уваги компанії має стояти людина, її проблеми й очікування. В цьому відношенні фундаментальним пріоритетом відповідальної діяльності компанії є створення безпечного робочого середовища для наших працівників, забезпечення справедливої оплати їх праці, професійного зростання, зменшення рівня техногенного впливу виробництва на навколишнє середовище регіону нашої присутності з урахуванням очікувань місцевих співтовариств, надання якісної продукції і послуг споживачам нашої продукції тощо.

При цьому найважливішим напрямом діяльності має залишатися корпоративне управління. В даний час у нас існує серйозна база корпоративних стандартів, в яких відображені принципи КСВ, це «Кодекс ділової практики», «Принципи господарської діяльності», стандарти «Зовнішні корпоративні зв'язки», «Працівники», «Охорона праці, промислова безпека і охорона навколишнього середовища» та інші. Впровадження КСВ у бізнес компанії вимагає подальшого розвитку цієї нормативної бази на рівні відповідних політик і процедур.

– Як розвивалася ваша програма КСВ останнім часом, які кроки компанія має ще зробити?

– Ми розробляємо і готуємо для затвердження необхідні нормативні документи для запуску механізму впровадження КСВ як елемента системи управління нефінансовими ризиками в нашій компанії. Зокрема, в грудні 2007 року погоджено положення про робочу групу по КСВ, до якої мають увійти представники підрозділів «ТНК-ВР Коммерс», які функціонально створюють КСВ-контур компанії (PR, HR, HSE, фахівці з питань якості продукції і послуг). Ця робоча група зосередилася на питаннях підготовки і випуску нефінансового звіту «ТНК-ВР» в Україні на основі вимог міжнародних стандартів у цій сфері (принципи Глобального договору ООН) у 2008 році.

Що стосується зовнішніх програм, то основна увага була зосереджена на визначенні реальних потреб у соціальних інвестиціях регіону нашої присутності. Першим кроком до обґрунтованого вибору напрямів КСВ став аналіз соціально-економічної ситуації в Луганській області, спрямований на виявлення актуальних суспільно значущих проблем і потенційних програм для соціального інвестування. Наступним важливим кроком стало проведення в травні 2006 – березні 2007 року комплексного дослідження з оцінки стану системи управління КСВ у компанії і вироблення рекомендацій з її подальшого впровадження в бізнес-процеси.

Проведені моніторингові дослідження змін соціально-економічної ситуації, які сталися в регіоні нашої присутності в 2006–2007 роках, на основі яких визначаються конкретні об'єкти для зовнішніх соціальних програм, а також розроблені рекомендації з підготовки нефінансового звіту компанії.

– Які найбільші добродійні проекти були реалізовані компанією за останні роки?

– Програма «Радість дитинства – вільні рухи» спрямована на надання медичної і реабілітаційної допомоги дітям, що мають органічні поразки центральної нервової системи (ДЦП). Проект почався в 2006 році і розрахований на чотири роки. Наш внесок в нього становить 800 тис. дол. щорічно. Програма включає не тільки реабілітацію дітей у кращих українських медичних установах (в тому числі в Міжнародній клініці відновного лікування в місті Трускавці, яку очолює лікар зі світовим ім'ям, Герой України, професор В.І. Козьявкін), а й допомогу лікарням і медичним центрам, що працюють з дітьми із розладами ЦНС, і зміцнення їх матеріальної бази.

На сьогодні курс лікування в Міжнародній клініці відновного лікування в Трускавці пройшли більше 650 дітей. Ведеться робота над створенням бази даних дітей України з діагнозом ДЦП. Постійно проводяться конкурси щодо надання цільової добродійної допомоги (грантів) центрам і установам, що надають лікувально-реабілітаційні послуги дітям із ДЦП.

Проект «Здоров'я матері і дитини» працює в Україні з 2002 року. Його мета – поліпшення здоров'я, зниження материнської і дитячої смертності в Україні шляхом впровадження ефективних міжнародно визнаних перинатальних технологій, а також сучасних учбових програм для медичних вузів.

У рамках підписаного в грудні 2005 року Меморандуму між компанією і Агентством США по міжнародному розвитку (USAID) ми взяли на себе зобов'язання з фінансування цієї програми в обсязі 1,2 млн. дол. У грудні 2006 року була підписана угода з Всеукраїнською добродійною організацією «JSI-Україна», якою була затверджена програма реалізації проекту.

Наша участь у проекті забезпечила його розширення і поглиблену реалізацію в Луганській області. Луганський міський пологовий будинок став учбовою базою для більш ніж 360 медпрацівників із Луганська і Лисичанська, для яких було проведено більше десяти тренінгів з нових прогресивних методик допомоги породіллі. Тут відкрився десяток нових індивідуальних пологових залів. Пологовому будинку передано устаткування для лікування гепатиту у новонароджених, організовано надання комплектів одягу кожному малюкові з метою профілактики гіпотермії. До кінця цього року планується придбати і передати Луганському пологовому будинку і Лисичанській міській лікарні медичне устаткування на суму більше 75 тис. гривень.

Протягом 2005–2007 років «ТНК-ВР» було придбано та передано дитячому онкологічному відділенню Інституту онкології при Академії медичних наук України сучасне медичне устаткування, медикаменти і реактиви на загальну суму більше 1 млн. грн. Разом із луганським обласним добродійним фондом підтримки регіональних ініціатив «Благовіст» компанія надає системну добродійну допомогу ветеранам Великої Вітчизняної війни, воїнам-інтернаціоналістам, учасникам бойових дій, багатодітним сім'ям, дітям-інвалідам, самотнім літнім людям.

Керівник корпорації «Амброс груп», голова Донецької обласної організації Партії промисловців і підприємців України Андрій Амбросьонук

Потрібні зміни у закони

Андрій Амбросьонук, керівник корпорації «Амброс груп», голова Донецької обласної організації Партії промисловців і підприємців України

Корпоративна соціальна відповідальність в Україні має важливу характерну ознаку. Вона полягає в тому, що держава не задає «правила гри», не пропонує інструментів, які підштовхували б бізнес до такої діяльності. На думку більшості підприємців, влада має створити конкретну «дорожню карту», вдосконалити законодавство – щонайменше внести якісні зміни у норми чинного закону про благодійні спільноти. Готуватися такі документи повинні із широким залученням усіх зацікавлених підприємницьких кіл – прозоро й відкрито.

Україні сьогодні потрібні такі підходи до соціальної відповідальності, які б наблизили нас до справжнього громадянського суспільства, коли бізнес-співтовариство матиме можливість не тільки відповідати на виклики часу, а й активно впливати на соціально-економічне середовище в своїх цілях. На наших очах уже народжується нова парадигма соціальної відповідальності, ключовими елементами якої стануть соціальні інвестиції, корпоративне громадянство і соціальне партнерство. Вона спонукає до перегляду сфер відповідальності бізнесу, влади й суспільства у вирішенні суспільно значимих питань, створення механізмів суспільного контролю над виконанням державою своїх соціальних зобов'язань.

Усвідомлюючи відповідальність за те, що відбувається в країні, бізнес не стоїть на місці. Він не чекає, коли його проситимуть, а самостійно шукає, куди й як направити свої соціальні інвестиції. На сьогодні великі корпорації самостійно знаходять найбільш актуальні для суспільства теми та вирішують проблеми, які хвилюють більшу частину населення. Керуючись таким підходом, корпорація «Амброс груп» виокремила для себе три пріоритетних напрями соціальної роботи: допомога дитячим дошкільним закладам, надання підтримки загальноосвітнім і спортивним школам, пожертвування для церков та храмів.

Так, мережа супермаркетів «7 квартал» регулярно надає спонсорську допомогу Дружківському дитячому будинку та іншим дитячим будинкам Донецької області. Фонд А. Амбросьонка взяв шефство над десятьма школами, обладнано два комп'ютерних класи в школах міста Макіївки, надається допомога восьми спортивним школам. Крім того, корпорація виступає партнером проведення ряду спортивних заходів. У травні цього року донецька команда з хокею на роликах «Вепр» взяла участь у чемпіонаті України з нових молодіжних видів спорту в Києві. Постійна допомога надається таким соціально незахищеним категоріям населення, як ветерани, пенсіонери, чорнобильці.

Фонд А. Амбросьонка виділив у своїй діяльності окремий пріоритетний напрям – створення бізнес-шкіл при вищих учбових закладах регіону, де молоді люди отримують навички організації підприємницької діяльності, проводяться зустрічі та майстер-класи з успішними підприємцями Донецької області. Таким чином молоді надаються конкретні практичні навички, сприяння в організації власного бізнесу, допомога у працевлаштуванні. При цьому ми прагнемо викоренити зі свідомості молодих людей позицію «пристосування» й залучаємо їх самих до вирішення соціальних проблем.

Працюючи з молоддю, ми вийшли до місцевих органів влади з пропозицією формування замовлення на фахівців у тих галузях господарства, які найбільше розвинуті у регіоні. На нашу думку, при складанні щорічної програми економічного та соціального розвитку у кожному місті та районі доречно було би включити окремим розділом регіональне замовлення на робочі місця і відповідних спеціалістів-менеджерів, які, в свою чергу, почнуть працювати над створенням нових робочих місць, передбачених програмою в таких галузях, як житлово-комунальне господарство, сфера послуг, та інших.

Наша філософія проста – бізнес не повинен боятися дискутувати з державою, захищаючи інтереси суспільства, вибудовуючи рівноправні партнерські відносини. Якщо на основі передового досвіду провідних компаній будуть створені прозорі механізми взаємодії бізнесу, суспільства і держави на принципах врахування взаємних інтересів, багато соціальних проблем України залишаться в минулому.

Надра Банк працює для людей

НАДРА БАНК поділяє зростаючу у світі впевненість у тому, що компанії можуть зробити внесок у сталий розвиток не лише свого бізнесу, але й країни, в якій ми всі живемо й працюємо, у краще майбутнє наших громадян. Ми вважаємо, що чим більше буде компаній, які саме так думають, тим швидше разом ми зможемо забезпечити процвітання нашої країни у цьому динамічному світі.

Ми прагнемо постійно поліпшувати нашу роботу у сфері соціальної відповідальності на основі кращих зразків світової практики. У травні 2006 року НАДРА БАНК приєднався до Глобального договору ООН, а 21 січня 2008 року компанію було обрано членом Організаційного комітету мережі Глобального договору в Україні. Участь у такій міжнародній ініціативі допомагає нам обмінюватися досвідом і практикою із провідними світовими компаніями, розвивати ідеї соціальної відповідальності в бізнес-співтоваристві України.

У листопаді 2007 року в рамках ініціативи «Бізнес говорить про Глобальний договір з бізнесом» НАДРА БАНК презентував свій перший досвід з реалізації загальних принципів Глобального договору у трьох основних напрямках:

- соціальна орієнтованість продуктів і послуг банку;
- соціальна програма «Здорові діти у щасливій країні», а також спонсорські проекти;
- екологічна програма «Зелений офіс».

Також були представлені результати інформаційно-просвітницької програми «Соціальна відповідальність бізнесу в банківській сфері», проведеної банком і Форумом соціально відповідального бізнесу України.

Упродовж липня-листопада 2007 року НАДРА БАНК разом із Форумом реалізував всеукраїнську інформаційно-просвітницьку програму «Соціальна відповідальність бізнесу в банківській сфері». У рамках програми в семи великих містах України (Харкові, Сімферополі, Львові, Чернігові, Донецьку, Одесі, Кіровограді) відбулися круглі столи, в яких взяли участь представники провідних банків, органів влади, громадських організацій і ЗМІ. Під час таких заходів проходила презентація книги «Соціальна відповідальність бізнесу в банківській сфері у запитаннях і відповідях», що є спільним проектом НАДРА БАНКУ і відомого в Україні фахівця із зв'язків з громадськістю Андрія Куліша.

■ Корпорація «Амброс груп» була заснована у 1999 році. Сьогодні до її складу входить мережа супермаркетів «7 квартал» та туристична компанія FineTour. «Амброс груп» також виступає регіональним представником МТС та «Дірол Кедбері» в Донецькій області.

Свою діяльність ми здійснюємо з метою:

дотримання принципів соціальної відповідальності у відносинах з акціонерами

Принцип захисту й поваги прав і законних інтересів акціонерів є одним з основних у системі корпоративного управління банку. Право на участь в управлінні банком акціонери реалізують шляхом участі в загальних зборах акціонерів і голосуванні на ньому, а також через можливість бути вибраними у спостережну раду банку і ревізійну комісію. У загальних зборах акціонерів мають право брати участь всі акціонери незалежно від кількості й виду акцій, що їм належать, особисто або через представника.

відповідального ставлення до наших клієнтів

Ми вибудовуємо відносини з нашими клієнтами на умовах співробітництва, намагаючись враховувати особливості діяльності кожного з них, допомогти максимально реалізувати їх ідеї та починання. Ми прагнемо вдосконалювати власне філософію ведення нашого бізнесу. Результатом роботи останніх років стала лінійка продуктивних рішень, що сьогодні нараховує вже більш ніж 15 продуктів, орієнтованих на різні групи наших клієнтів. Навіть найпростіші продукти розробляються нами на принципах універсальності, комплексності та своєчасності.

Слід зазначити, що продуктові рішення НАДРА БАНКУ створені за допомогою клієнтів і для клієнтів.

відповідального ставлення до співробітників

Ми вважаємо своїх співробітників рушійною силою, що може забезпечити успіх банку. Ми прагнемо створювати для них комфортні умови праці, забезпечувати гідний рівень оплати праці й соціального захисту, надавати можливості для індивідуального розвитку і кар'єрного зростання. З цією метою ми розробляємо соціальні програми для співробітників і прагнемо підвищувати їх ефективність.

відповідального ставлення до місцевих громад

Наша робота нерозривно пов'язана з життєдіяльністю регіонів, у яких працюють відділення банку. Ми сподіваємося, що наш бізнес буде сприяти соціально-економічному розвитку місцевих громад і підвищенню рівня добробуту жителів.

Розширюючи мережу, ми надаємо роботу не тільки співробітникам своїх пунктів продажу – при відкритті нових відділень ми залучаємо до співпраці місцевих підрядників, які вивчають передові техніки і технології, що використовуються нашим банком при облаштуванні приміщень своїх відділень. Нові знання вони ефективно використовують у подальшій роботі, привносячи інновації у повсякденне життя рідного міста і сприяючи його процвітання.

Ми прагнемо розробляти і реалізовувати соціальні ініціативи у партнерстві із зацікавленими організаціями. На нашу думку, це необхідна умова для того, щоб програми були актуальними і користувалися популярністю. Такий підхід допомагає перетворити наші благодійні зусилля у реальні соціальні інвестиції. Так, 29 травня 2007 року був підписаний Меморандум про співробітництво між Міністерством охорони здоров'я України, ВАТ КБ «Надра» і ВБФ «Дитячий світ» у проведенні соціальних і благодійних програм. Згодом такий меморандум 8 серпня 2007 року був підписаний і з Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту.

Разом із підписанням цих документів було розпочато проведення розрахованої на кілька років благодійної програми «Здорові діти у щасливій країні», метою якої є боротьба з дитячою смертністю через допомогу в забезпеченні необхідним медичним обладнанням реанімаційних відділень дитячих обласних лікарень.

Проведені маркетингові дослідження засвідчили, що відкриття відділень нашого банку в різних населених пунктах позитивно сприймається місцевими жителями. Вони відзначили яскраве та інноваційне оформлення відділень банку, важливість його соціальних і благодійних програм, наш внесок у збереження духовної та культурної спадщини України.

екологічної відповідальності

Незважаючи на те, що наш основний бізнес не завдає шкоди навколишньому середовищу, оскільки банк не займається промисловим виробництвом, ми приділяємо особливу увагу питанням екології. Зокрема, в банку реалізується програма «Зелений офіс», в рамках якої ми враховуємо екологічні фактори при роботі в офісах банку, пропонуємо власні екологічні ініціативи.

Наразі ми випустили свій перший «Звіт із корпоративної соціальної відповідальності НАДРА БАНКУ», в якому надано детальну інформацію про програми банку в рамках корпоративної соціальної відповідальності, які було проведено у 2007 році. Ознайомитися зі звітом можна на інтернет-сторінці банку www.nadrabank.ua/rus/social.

Дуже важливо, щоб практика надання звітності з корпоративної соціальної відповідальності знайшла свою підтримку в ділових колах, стала популярною в суспільстві і згодом стала звичайною нормою в нашій країні, адже ведення бізнесу за принципами корпоративної соціальної відповідальності є запорукою подальшого успішного економічного розвитку України.

За матеріалами відділу соціально-іміджевих проектів Департаменту комунікацій та зв'язків із громадськістю НАДРА БАНКУ

Розвинута соціальна сфера – гарантія стабільності

АТ «Укртатнафта» є однією з небагатьох вітчизняних компаній, які утримують на балансі розвинуту соціальну сферу. Турботою про здоров'я, відпочинок та соціальний захист трудового колективу зумовлено створення цілого комплексу лікувально-оздоровчих і культурних установ – санаторію-профілакторію з лікувально-оздоровчим басейном, дитячого оздоровчого табору, медико-санітарної частини з басейном і сучасною діагностичною апаратурою, спортивного комплексу, до складу якого входять стадіон, спортивні майданчики і кращий у Полтавській області плавальний басейн олімпійського типу «Дельфін», палацу культури «Нафтохімік», комбінату громадського харчування.

Книга «Соціальна відповідальність бізнесу в банківській сфері у запитаннях і відповідях» покликана підвищити рівень поінформованості суспільства у сфері соціальної відповідальності банків, проаналізувати український та іноземний досвід, надати практичні поради працівникам банків щодо втілення такої стратегії ведення бізнесу. У книзі зібрані відомі на сьогодні підходи до соціальної відповідальності бізнесу, досвід роботи НАДРА БАНКУ й банківських установ різних країн, у тому числі найближчих країн-сусідів, тому що тенденції їх соціально-економічного розвитку дуже близькі до українського.

■ **АТ «Укртатнафта» – бюджетоутворююче підприємство регіону, що забезпечує 40% податкових надходжень Полтавської області.**

■ **Взаємовідносини трудового колективу та керівництва компанії в АТ «Укртатнафта» регулюються колективним договором. Щороку до колективного договору за пропозиціями підрозділів АТ вносяться зміни та доповнення, що спрямовані на покращення умов праці та вдосконалення системи соціального захисту. Це затверджується на конференціях трудового колективу, на яких також підбиваються підсумки виконання колективного договору за попередній рік.**

Трудовий колектив АТ «Укртатнафта» – це майже 4,5 тисячі осіб. У зоні особливої уваги – виконання соціальних зобов'язань перед працівниками, професійне зростання, заохочувальні заходи для залучення молодих спеціалістів. Один із пріоритетів цієї роботи – реалізація соціальної програми підтримки пенсіонерів підприємства, яка передбачає регулярну щоквартальну матеріальну допомогу, цільові виплати, подарунки до свят тощо.

Будучи бюджетоутворюючим підприємством Кременчука й одним із найбільших платників податків галузі та регіону, «Укртатнафта» надає адресну благодійну допомогу як фізичним особам, так і бюджетним установам та громадським організаціям. Нещодавно товариство виступило одним із засновників благодійного фонду «Укртатнафта-Віта», кошти якого спрямовуються на потреби сфери охорони здоров'я малозабезпечених верств населення.

Відчуваючи відповідальність за соціально-економічний розвиток міста і регіону, компанія виділяє кошти на благоустрій міських мікрорайонів, утримання ветеранських організацій та інвалідних товариств, закладів освіти та культури. Вже багато років поспіль матеріальну підтримку від «Укртатнафти» отримують Кременчуцька школа-інтернат, дитсадки №№ 32, 58, 64, 74, 79, медичні установи міста.

Особливу увагу товариство приділяє захисту навколишнього середовища. Маючи високий рівень екологічної ефективності виробництва, «Укртатнафта» постійно реалізує цільові проекти, спрямовані на впровадження безпечних технологій, бере активну участь в екологічних програмах міста. Не залишаються поза увагою компанії культурні та спортивні заходи міста, численні самодіяльні та творчі колективи, обдарована молодь.

Авіаперевізники – за етичне поводження в бізнесі

ЗАТ «Міжнародна акціонерна авіаційна компанія «УРГА» (м. Кіровоград) докладає зусиль до розвитку науки і освіти, надає допомогу вченим, вчителям студентам, сприяє розвитку бібліотечної та видавничої справи, оновлює матеріально-технічні бази закладів культури. До того ж компанія допомагає обдарованим дітям та займається естетичним вихованням молоді. Так, щорічно авіакомпанія фінансово підтримує постановку нових п'єс академічного музично-драматичного театру ім. М.Л. Кропивницького та студентського театру «Резонанс» Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В.К. Винниченка, виділяє кошти на організацію всеукраїнських музичних та театральних заходів, серед яких «Травневі зустрічі», «Вересневі самоцвіти» і «Різдвяні передзвони».

Важливою складовою соціальної відповідальності авіакомпанія вважає екологічну безпеку. Керівництво «УРГА» тримає на постійному контролі питання мінімізації впливу на довкілля відходів виробничих процесів підприємства. Відходи матеріалів і обладнання, що його використовує підприємство, паспортизуються і передаються для переробки відповідним організаціям. Цей процес задокументований в «Інструкції поводження з відходами в МААК «УРГА» і регламентує діяльність персоналу. У 2007 році компанія отримала сертифікат і платинову нагороду Столітньої міжнародної відзнаки HRA за відмінне виконання авіакомпанією вимог замовника, професійне керівництво, стратегічне планування й запровадження досвіду згідно зі встановленими ста принципами системи управління якістю.

Авіакомпанія «УРГА» виховує у працівників компанії принципи етичної та відповідальної поведінки. Зокрема, в рамках системи управління якістю успішно діють «Кодекс професійної етики працівників МААК «УРГА» та «Кодекс честі добропорядного авіаперевізника України», в основу яких покладено необхідність дотримання високої якості виконаної роботи, бережливе ставлення до матеріальних цінностей, висока культура поведінки, патріотизм, чесність, об'єктивність, компетентність.

У той же час авіакомпанія дбає про персонал шляхом запровадження соціальних пільг, проведення навчання, підвищення кваліфікації та створення мотивацій для кар'єрного росту. У пакеті соціальних пільг, якими користуються працівники компанії, безвідсоткові грошові позики; виплати матеріальної допомоги на оздоровлення та матеріальне заохочення працівників, які підтримують політику авіакомпанії, спрямовану на здоровий спосіб життя; санаторно-курортні путівки на пільгових умовах; цінні подарунки при одруженні працівників і народженні дітей; щорічна вакцинація проти грипу; туристичні поїздки у вихідні дні тощо.

Авіакомпанія «УРГА» ввійшла до першого Довідника соціально відповідальних компаній України як одна з українських компаній, якій не байдуже майбутнє держави і життя наступних поколінь, яка робить постійні інвестиції в людський капітал, у підтримку громадян, піклується про охорону навколишнього середовища і керується у своїй діяльності бізнес-етикою.

Одеський порт – для власних працівників і для міста

В усьому світі Одесу знають як портове місто. Найголовнішим містоутворюючим підприємством Одеси саме й є Одеський порт – найбільший в Україні та третій за величиною на Чорному морі. На території порту працює більше восьми тисяч осіб, а ще близько 200 тисяч одеситів зайняті у приватних і державних структурах, робота яких пов'язана з діяльністю порту.

2007 року чистий прибуток підприємства досяг 140 млн. гривень, або 38% прибутку всіх портів України. У бюджети всіх рівнів було перераховано 186 млн. гривень. Загальна сума податків, отримана від діяльності підприємства і його суміжних організацій, становить близько 450 млн. у державний бюджет і майже 150 млн. гривень – у місцевий.

Поряд із цим адміністрація Одеського порту приділяє особливу увагу екологічному стану порту, щорічно витрачаючи на розв'язання екологічних проблем до 10 млн. гривень.

Першочерговим завданням підприємство вважає переробку контейнерів як найбільш економічно привабливого й екологічно безпечного вантажу. Передбачається, що потужність порту з обробки контейнерних вантажів збільшиться до 1,5 млн. ТЕУ у рік, буде залучено більше 500 млн. дол. інвестицій, створено десятки тисяч нових робочих місць у порту і суміжних організаціях, збільшено щорічні відрахування у бюджети всіх рівнів більш ніж у два рази.

Фахівцями порту розроблена програма з виведення навалочних вантажів із порту. Перший пункт уже виконаний – сьомий причал почав

■ **ЗАТ «Міжнародна акціонерна авіаційна компанія «УРГА» було створене в 1993 році. Повітряні судна компанії мають дозвіл на виконання польотів у 123 країни світу. Авіакомпанія виконує чартерні рейси до Туреччини, Італії, Греції, Вірменії, Грузії, Хорватії, Болгарії, Азербайджану, Кіпру. В рамках проектів ООН АК «УРГА» виконує пасажирські перевезення в Демократичній Республіці Конго, Еритреї та Західній Сахарі.**

■ **Парк повітряних суден АК «УРГА» налічує 19 літаків, з них 9 – Ан-26, 9 – Ан-24 і 1 – Ан-26-100. Загальна кількість співробітників компанії – 344 особи.**

■
■
■ **Одеський морський торговий порт у 2008 році інвестує в свій розвиток 545 млн. гривень. Згідно з фінпланом, 245 млн. гривень становитимуть інвестиції компанії та близько 300 млн. гривень – іноземні інвестиції. Ці кошти буде спрямовано насамперед на будівництво нових терміналів. Цього року порт розраховує одержати 180 млн. гривень чистого прибутку проти 150 млн. гривень у 2007 році та збільшити відрахування до бюджету на 20%.**

переробляти контейнери. У серпні під перевалку контейнерів планується запуск в експлуатацію спеціалізованого причалу №29-1. А будівництво контейнерного терміналу на Карантинному молу дозволить стовідсотково очистити порт від екологічно брудного транспорту.

Одним із найважливіших пунктів соціальної програми підприємства вважає турботу про власні кадри. За останні кілька років намітилася стійка тенденція до омолодження колективу портовиків. Високий фінансовий результат дозволяє адміністрації Одеського порту вже протягом декількох років реалізовувати житлову програму. Так, у 2007 році портом було інвестовано на поворотній основі 5 млн. грн. на будівництво 13 квартир для портовиків, які стоять на квартирному обліку.

У 2007 році значно збільшилася кількість дітей працівників порту, активно ведеться запис бажаючих відвідувати дитячі садки підприємства. 2007 року Одеський порт провів ремонтні роботи в дитячому садку №85 на загальну суму 82 тис. грн. Зараз на реконструкції перебуває 167-й дитячий садок та готується до ремонту 105-й дитячий садок.

Одеський порт долучився до виконання Державної програми «Діти України», в рамках якої діти портовиків щорічно оздоровлюються в таборах. У минулому році на базі табору «Юний судоремонтник» оздоровлено 209 дітей портовиків на загальну суму 263 тис. грн. В «Юному судоремонтнику» відпочивають і ветерани порту – торік там побувало 100 ветеранів.

Завдяки профілактиці захворювань, використанню сучасних технологій діагностики й лікування в порту була скорочена кількість випадків працевтрат. У 2007 році періодичні медичні огляди МСЧ пройшли 99,8% працівників порту, яким безплатно видано медикаментів на суму 440 тис. гривень. Усі портовики (а це більше 3 тисяч 700 осіб) застраховані в медичній компанії «ІНТО-САНА», з якою підприємство співпрацює майже 11 років. Працівники порту користуються послугами швидкої допомоги та стаціонаром європейського рівня. Крім того, для 560 родин інвалідів, ветеранів, соціально незахищених портовиків діє програма сімейної медицини, яка реалізується фірмою «Дімікат».

Одеський порт віддає належне культурній діяльності. У 2007 році у Морській галереї було проведено 19 українських і міжнародних виставок, конференцій. Перлиною стало проведення виставки «Грамарина», в якій брали участь художники з 40 країн миру.

Великою популярністю в одеситів користується Музей Одеського порту, експозиція якого розповідає про підприємство із моменту його створення й до наших днів. У минулому році музей відвідали близько чотирьох тисяч осіб. У липні 2007 року на території Морського вокзалу був відкритий унікальний Музей якорів. Тоді ж була перевидана книга першого директора музею порту Н. Глеб-Кошанського «Порт й Одеса», що вийшла накладом 3 тис. примірників.

Адміністрація Одеського порту, шануючи історію підприємства, встановила більше десяти пам'ятників. Серед них пам'ятник докеру, жінці, що зустрічає моряка (у народі «морячка»), скульптури Де Волана, Де Рибаса, скульптура Е. Неізнаного «Золоте дитя», пам'ятник захисникам Батьківщини, понад десять меморіальних дощок, у тому числі меморіальна дошка батькові космонавтики Сергію Корольову. Вже в цьому році у порту відкритий Меморіал 2-ї батареї, що захищала Одесу в часи Кримської війни.

Піклуватися про кожного співробітника

Іан Борден, генеральний директор компанії «МакДональдз Юкрейн»

На думку провідних менеджерів компанії «МакДональдз Юкрейн», принципи соціальної відповідальності мають бути інтегровані в усі аспекти діяльності. Соціальна відповідальність – це світогляд, на якому ґрунтується щоденна робота підприємства.

Для надання якісного та швидкого обслуговування відвідувачам компанія повинна мати згуртовану команду та нести відповідальність перед кожним співробітником. Сьогодні в «МакДональдзі» працюють понад 5000 осіб, і кожному надаються рівні можливості кар'єрного зростання, гідна заробітна плата, безкоштовне навчання та соціальні гарантії. 70% працівників починають у «МакДональдзі» свій трудовий стаж, і це накладає на компанію додаткову відповідальність, оскільки молодь потребує уважного ставлення, спеціальних адаптаційних програм.

Відвідувачі «МакДональдза» очікують якісних та безпечних продуктів. Тому компанія ретельно контролює якість продуктів на всіх ланках – починаючи з постачальників і закінчуючи пунктами реалізації. Компанія працює із соціально відповідальними постачальниками, які піклуються про захист навколишнього середовища, мають необхідні сертифікати, які гарантують якість продукції та забезпечують гідні умови праці для співробітників. Для «МакДональдза» важливо, щоб продукти, які пропонуються компанією, відповідали очікуванням відвідувачів та були для них доступними за ціною.

Особливу увагу компанія приділяє піклуванню про навколишнє середовище. «МакДональдз» використовує сучасне обладнання, яке дозволяє економно споживати електроенергію, активно співпрацює з спеціалізованими підприємствами щодо переробки рослинної олії, паперових та картонних виробів, ламп тощо. Всі відходи виробництва утилізуються підприємствами, які мають відповідні дозволи та ліцензії. Співробітники ресторанів пильно стежать за чистотою та озелененням прилеглих територій.

Реклама компанії «МакДональдз» створена із дотриманням етичних норм рекламної діяльності, і це також один із елементів соціальної відповідальності компанії.

Підтримка та реалізація благодійних та соціально важливих проектів завжди була невід'ємною частиною діяльності «МакДональдз Юкрейн». За десять років роботи в Україні «МакДональдз» спрямував майже 4 млн. дол. на подібні проекти. З 2002 року компанія проводить благодійну акцію «Всесвітній день допомоги дітям у «МакДональдзі», за цей час допомогу отримали 40 лікарень у 18 містах України.

Відвідувачі цінують прояви соціальної відповідальності у роботі компанії, адже кожного року кількість гостей «МакДональдза» зростає. Лише в 2007 році їх кількість збільшилася на 4,5 млн. порівняно із попереднім роком.

Генеральний директор компанії «МакДональдз Юкрейн» Іан Борден

■
■ **Понад 150 українських керівників «МакДональдза» середньої та вищої ланки пройшли навчання в Університеті гамбургерології в місті Оук Брук (США) або в Мюнхенському центрі навчання. Програма навчання керівників високого рівня розрахована на 2000 годин і коштує компанії близько 4000 дол. за одну людину.**

2006 року в навчальних курсах та семінарах взяли участь понад 2900 працівників «МакДональдза». У кожному закладі існує команда навчання співробітників, яка впроваджує спеціально розроблений для даного закладу план навчання.

■
■ **Згідно з останнім опитуванням працівників, 95% задоволені роботою в «МакДональдзі». Щороку понад 50 співробітників-студентів отримують стипендію від компанії. 80% директорів закладів «МакДональдз» починали працювати як члени бригади.**

У 2008 році компанія «Оболонь» за підтримки Міжнародного благодійного фонду національної пам'яті України спільно з «Газетою по-українськи» здійснює всеукраїнський проект «Маловідома Україна», спрямований на популяризацію подорожей Україною та підтримку історико-культурної спадщини нашої держави. Мета – розповісти про унікальні історико-культурні пам'ятки нашої Батьківщини, досі незвідані та нерозгадані. Україна – одна з найбільших держав Європи. Кожна її розкрита таємниця стане у нагоді мандрівникові, а для новачка буде надійною дорожньою картою. До проекту може долучитися кожен, хто напише листа в «Газету по-українськи» і розповість про унікальне місце в Україні, його вікову історію. Кращі розповіді читачів у 2008 році будуть опубліковані на шпальтах газети, а переможці проекту отримають призи від компанії «Оболонь». Найцікавіші розповіді увійдуть до путівника «Маловідома Україна».

«Оболонь» оголосила старт власного проекту «Підтримка вітчизняного кіно». Першою ластівкою став фільм «Богдан-Зиновій Хмельницький». Наступним кроком великого проекту буде виробництво ліцензійних дисків української кінокласики, таких як «Тіні забутих предків», «Камінний хрест», «Квітка на камені», «Вавилон ХХ», «Анничка», «Пропала грамота». Окрім цього, в планах компанії – активно долучатися до кінофестивалів, підтримувати супровід вітчизняних фільмів, які номінуватимуться на різних кінофорумах в країні та за кордоном.

У постійному діалозі з суспільством

«Оболонь» в Україні знають всі. Шість заводів, які входять до складу компанії, випускають пиво, слабоалкогольні та безалкогольні напої і мінеральну воду. Мережа з 15 представництв забезпечує покриття торгових точок у найвіддаленіших куточках України.

У 1994 році «Оболонь» стає членом Української асоціації якості. Через чотири роки компанія вперше в галузі отримує Міжнародний сертифікат на систему управління ISO-9001 версії 1994 року, а в 2001 році – Міжнародний сертифікат згідно зі стандартом ISO-9001 версії 2000 року. 2008 року компанія «Оболонь» першою серед підприємств харчової промисловості сертифікувала чотири системи управління одразу: ДСТУ ISO 9001:2001 (Системи управління якістю), ДСТУ ISO 22 000:2007 (Системи управління безпечністю харчових продуктів), ДСТУ ISO 14 001:2006 (Системи екологічного керування), ДСТУ-П OHSAS 18 001:2006 (Системи управління безпекою та гігієною праці).

У процесі свого розвитку «Оболонь» сформувала багаторівневу систему реалізації принципів соціальної відповідальності.

Перший рівень передбачає виконання компанією стандартних зобов'язань: своєчасну і в повному обсязі сплату податків та зборів до бюджету, виплату заробітної плати, створення нових робочих місць. Компанія належить до кращих платників податків Києва і України в цілому. Так, у 2005 році акціонерне товариство сплатило понад півмільярда гривень до державного бюджету у вигляді податків та зборів. 2006 року сума податкових відрахувань становила понад 700 млн. грн. «Оболонь» має заслужену репутацію одного з кращих роботодавців України: сьогодні на власних підприємствах та підприємствах із корпоративними правами працює близько 6 тис. осіб.

Другий рівень складається із зобов'язань компанії із забезпечення персоналу адекватними умовами праці та життя: підвищення рівня кваліфікації працівників, медичного обстеження, надання першої допомоги, профілактичного лікування, розвитку соціальної сфери. Близько 5% від загальної кількості працюючих в АТ становлять інваліди. В компанії регулярно проводиться атестація робочих місць, своєчасний ремонт обладнання, контроль за станом умов праці та регулярні медичні огляди працівників. Заробітна плата в ЗАТ «Оболонь» виплачується вчасно і щороку зростає на 10–15%. Соціальний пакет, що поширюється і на тих співробітників, які вийшли на пенсію, включає разову матеріальну допомогу на оздоровлення, путівки для дітей, грошові премії на свята, матеріальну допомогу при народженні дитини, при виході на пенсію, в разі одруження, в критичних ситуаціях. На підприємстві функціонує сучасно обладнаний медпункт, тренажерний зал, дві їдальні, курсує розвозка. Щоб стимулювати співробітників і сприяти їх професійному зростанню, HR-службою компанії реалізуються програми підвищення фахового рівня (отримання додаткової освіти, участь в семінарах, тренінгах тощо).

Третій рівень передбачає меценатство, благодійну діяльність, реалізацію програм, спрямованих на зменшення екологічного навантаження на навколишнє природне середовище та відповідальність перед споживачами. Понад півтора десятиліття «Оболонь» активно займається благодійністю. Цей напрям діяльності компанії багатогранний і включає підтримку української книги (близько 150 різноманітних видань), освітні та культурно-мистецькі проекти (Міжнародний конкурс з української мови, державні свята), допомогу соціально незахищеним прошаркам населення, підтримку розвитку спорту, сприяння відродженню духовності та історико-культурної спадщини. Для реалізації програм третього рівня «Оболонь» щороку формує соціальний бюджет і виділяє частину продукції в рамках благодійних та меценатських проектів.

«Оболонь» прагне мінімізувати своє екологічне втручання в навколишнє природне середовище. У 1998 році був здійснений запуск власної котельні, що дозволило значно покращити екологічний стан навколишнього середовища. 2002 року в Олександрії (Кіровоградська обл.) розпочала роботу лінія з переробки ПЕТФ пляшок потужністю 500 кг на годину. На головному заводі компанії ведеться постійний радіологічний контроль на всіх рівнях виробничого процесу.

Соціальна направленість компанії «Оболонь» полягає у гармонійному співіснуванні, взаємодії та постійному діалозі із суспільством, участі у вирішенні гострих соціальних проблем. При цьому «Оболонь» неухильно дотримується принципів відкритості, транспарентності, системності, чіткого планування і результативності.

В Ужгороді дбають про соціально незахищених

Роберт Горват, директор ТОВ «Дастор-Ужгород»

В Ужгороді близько трьохсот дітей з особливими потребами отримують благодійну допомогу від ТОВ «Дастор-Ужгород». Компанія постійно надає фінансову допомогу медико-соціальному реабілітаційному центру «Дорога життя».

Нині у Закарпатській області налічується велика кількість дітей, хворих на цукровий діабет, яким не вистачає коштів на лікування, а подекуди й кваліфікованої лікарської допомоги. Саме тому ТОВ «Дастор-Ужгород» долучилося до підтримки створеного в минулому році благодійного фонду «Стевія». Компанія надає фінансову допомогу товариству інвалідів праці та дитинства «Оптиміст», долучилася до реалізації програми «Сприяння у наданні сучасних лабораторно-інструментальних методів діагностики населенню, що отримує медичну допомогу за принципами сімейної медицини». Цю програму розробив закарпатський обласний благодійний фонд «Сім'я», який опікується багатодітними, малозабезпеченими сім'ями та родинами з дітьми-інвалідами разом із Ужгородською міською поліклінікою. Також компанія профінансувала ремонтні роботи в Ужгородській міській поліклініці та Ужгородській дитячій поліклініці.

Щорічно компанія бере участь в організації різдвяного свята та презентує солодкі подарунки для вихованців Часлівської школи-інтернату, які з різних причин залишилися без батьківської любові та рідної домівки.

ТОВ «Дастор-Ужгород» приєдналося до святкування 90-ї річниці заснування Червоного Хреста України, яке було влаштоване для ветеранів-медиків та активних пропагандистів червонохресного руху в місті Ужгороді.

Компанія піклується й про людей похилого віку: пенсіонерів, одиноких непрацездатних громадян та ветеранів війни. Компанія фінансово підтримала святкування 15-ї річниці діяльності Ужгородського міського територіального центру обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян. До Дня Перемоги надала благодійну допомогу Ужгородській міській організації ветеранів війни, Прикордонних військ, військової служби Міжнародної Української спілки учасників війни.

Товариство періодично виділяє кошти ужгородській міській організації «Товариство добровольців Закарпаття – учасників війни» для підтримки ветеранів – учасників Другої світової війни. Компанія стала спонсором проведення культурних заходів, які проходили в Боздошському парку в Міжнародний день сім'ї.

Згідно з висновками дослідження, проведеного у січні 2007 року, українці вважають, що соціальна відповідальність бізнесу має бути спрямована передовсім на сферу охорони здоров'я – 58%, на вирішення проблем сирітства – 46%, на вирішення екологічних проблем – 28%.

У реабілітаційному центрі «Дорога життя» діє п'ять груп для дітей з особливими потребами, в яких нараховується більше 50 дітей. У центрі відкриті групи післяшкільної адаптації й соціально-трудова реабілітації, які відвідують молоді люди з інтелектуальними і фізичними вадами. У «Дорозі життя» працюють педагоги, психологи, логопеди, фахівці з фізіотерапії, фізичної реабілітації, рефлексотерапевт, масажисти, медсестри. Всього задіяно 35 спеціалістів.

У Закарпатті відновлюються монастирі

*Федір Харута, директор спостережної ради
БАТ «Закарпатінтерпорт»*

БАТ «Закарпатінтерпорт» опікується відродженням «духовного туризму», який свого часу (зокрема, у 20–30-х роках минулого століття) був відчутною опорою для монастирів Закарпаття. Протягом останніх років компанія реалізує проект «Закарпаття – земля паломників», у рамках якого в минулому році розпочато реалізацію програми «Монастирі Закарпаття – обереги духовності краю». Одним із пунктів програми став випуск аудіо-, відеоматеріалів та серії книг з життя сучасних монастирів для паломників.

2007 року побачила світ перша книга з «монастирської» серії «Домбківський монастир», яка вийшла накладом 2000 примірників у видавництві «Закарпаття».

Окрім того, згаданому монастирю у рамках проекту надана допомога в інформаційно-рекламному забезпеченні його місіонерської діяльності: виготовлені та встановлені на центральних автомобільних дорогах відповідні інформаційні знаки.

Данину народної пам'яті БАТ «Закарпатінтерпорт» вшановує через збереження й відродження вузькоколіїних («лісових») залізниць. Нині зібрано відомості про історію «лісових» залізниць у кожному районі. На спеціальну карту нанесено їх протяжність, підготовлено звернення з цих проблем до урядових інституцій різних рівнів. Обґрунтувати значення таких залізниць для розвитку туристично-рекреаційної галузі краю спробують вчені ряду профільних наукових установ в рамках науково-практичної конференції, підготовку якої вже розпочато.

БАТ постійно підтримує ветеранів війни та ветеранів-залізничників, причому допомога компанії не обмежується лише святковими днями.

БАТ «Закарпатінтерпорт» заохочує молодь до занять спортом, насамперед спортивним єдиноборством. Тут мріють, щоб нинішні покоління зберігали та примножили славу колишніх закарпатських борців. Директор спостережної ради БАТ «Закарпатінтерпорт» Федір Харута очолює обласну федерацію дзюдо і допомагає у зміцненні матеріальної бази для розвитку спортивних єдиноборств, організації змагань юних дзюдоїстів (як обласних та загальноукраїнських, так і міжнародних).

На переконання Федора Харути, кодекс честі дзюдоїста ґрунтується на ввічливості, сміливості, щирості, вмінні контролювати власні емоції. «У молоді формуються ті риси характеру, якими володіли основоположники багатьох видів спорту на Закарпатті і в Україні», – вважає він.

Ентузіастами спорту підготовлене до друку повнокольорове видання книги «Закарпатська богатирська естафета. Від класичної боротьби – до магії дзюдо», яка незабаром вийде друком.

■
■
БАТ «Закарпатінтерпорт» виконує на західному кордоні України роль сухопутного порту. Комплекси акціонерного товариства розташовані на території Чопського та Мукачівського залізничних вузлів Львівської залізниці та застосовуються для перевантаження багатотоннажних контейнерів, критих вагонів, великогабаритних вантажів, підготовки вагонів під навантаження, прийом, накопичення, пакетування, сортування та формування партій вантажів, передачу їх транспортним підприємствам для перевезень тощо. Загалом перевантаження на комплексах порту при повному та цілодобовому використанні становить 100–150 вагонів на добу, зберігання – 3 тис. тонн вантажу.

■
■
Десятирічний досвід роботи БАТ «Закарпатінтерпорт» на міжнародному ринку транспортних послуг засвідчив великий інтерес іноземних клієнтів та інвесторів до рівня й якості сервісних послуг, які надаються в сфері прикордонної транспортної інфраструктури. «Закарпатінтерпорт» плідно співпрацює з провідними вантажовідправниками Австрії, Італії, Німеччини, Швейцарії, Бельгії, Голландії, країнами колишньої Югославії, СНД та Балтії.

Социальные предприниматели заявляют о себе

Елена Золотарева, президент Ассоциации социальных предпринимателей Украины

Само слово «социальный» у нас ассоциируется со словом «бедный». Некоторые из нас даже не подозревают, что предпринимательство тоже может быть социальным. А между тем во всем мире бизнес, участвующий в решении социальных проблем, всячески приветствуется и поощряется.

К счастью, в Украине тоже есть социальные предприниматели. Чаще всего люди приходят к этому по личным причинам. Например, кто-то сам вылечился от наркозависимости, научился зарабатывать деньги и создал центр по работе с наркоманами, чтобы помочь другим. Женщина, которая пострадала от деспота-супруга, организывает реабилитационный центр: там есть и психолог, который поможет справиться с проблемами, и производство, чтобы заработать себе на жизнь, получить возможность прийти в себя.

В мировом бизнес-пространстве нет единого определения явления социального предпринимательства. От того, насколько в государстве развита социальная политика, зависит, какое направление выберут деловые люди, чтобы помочь другим. Организовал движение социальных предпринимателей основатель и управляющий знаменитого Давосского форума Клаус Шваб, который ежегодно выбирает наиболее успешных авторов инновационных проектов. Кстати, среди них есть и украинцы. К примеру, Сергей Костин, предприниматель из Одессы, бывший боксер, сам из «неблагополучных», создал центр реабилитации беспризорников. Его организация «Дорога домой» стала регистрационным центром для безработных и бездомных в Украине и предоставляет им возможность отстаивать свое право на государственную помощь. Сначала через спорт, а теперь и творчество они возвращаются к нормальной жизни, из изгоев превращаются в нормальных успешных людей. Костин считает, что люди должны видеть себя, а не государство, ответственными за собственное будущее.

Украинские предприниматели социальной направленности считают своим заданием привнести «материальные и нематериальные инвестиции в социальную сферу с целью получения нематериальных дивидендов». Это означает – не «срубить» побыстрее денег, а быть полезным обществу, получить моральное удовлетворение от того, что твоя идея, твой труд, твои деньги кого-то спасли. Это не благотворительность, а нечто большее.

Неправильно, когда люди связывают свои ожидания исключительно с получением выгоды. Социальное предпринимательство поднимает дух, создает другие приоритеты – заработать больше денег не ради того, чтобы купить машину еще круче или построить дом побольше, а, к примеру, построить в поселке спортивную площадку, организовать спортивный клуб или молодежную команду. Тогда и для общества будет польза – молодежь при деле и для предпринимателя моральное удовлетворение: приятнее жить среди людей, которые увлекаются спортом или творчеством, а не наркотиками и алкоголем.

На самом деле социальных бизнес-идей очень много. Например, переработка мусора, утилизация отходов. Города задыхаются в окружении мусорных свалок, а на отходах можно миллиарды зарабатывать, изготавливая строительные материалы или дорожное покрытие. Или выращивание экологически чистых продуктов питания на незагрязненных территориях, без применения химии. В стране достаточно состоятельных людей, готовых платить больше за здоровую пищу.

Президент Ассоциации социальных предпринимателей Украины
Елена Золотарева

■
■
В Украине на начало 2008 года насчитывалось более 100 000 бездомных и беспризорных детей.

. Бизнесмены начинают работать над социальным предпринимательством, потому что видят новые возможности для решения проблем творческими путями, они лично владеют большей силой и пониманием для решения масштабных проблем, чем в прошлом. Они видят огромную потребность в решении проблем, которыми не занимаются традиционные институты, будь то бизнес, правительственные или общественные организации, они пережили то, что можно назвать «неудачей успеха», – экстраординарное накопление богатства и имущества на протяжении последних лет, после чего люди стали чувствовать неудовлетворенность и часто пустоту.

Когда Билл Гейтс объявил, что уходит из Microsoft, чтобы управлять своим фондом, он ясно дал понять, что не уходит в отставку а скорее меняет порядок своих приоритетов. Почему? Именно благодаря своим исследовательским поездкам по развивающимся странам он столкнулся с людьми, которые страдают и умирают, – и он не мог этого забыть. Он увидел, что может принести больше пользы миру, помогая разрабатывать вакцины от СПИДа и малярии или увеличивая доступ к медицинским услугам, нежели способствуя созданию большего числа программных инструментов, какими бы ценными они ни были. Многие люди приходят к аналогичным выводам. Это своего рода глобальное пробуждение».

Дэвид Борстайн. «Как изменить мир: социальное предпринимательство и сила новых идей»

Лично я занималась когда-то энергобизнесом и рынком земли, но на определенном этапе поняла, что просто зарабатывать мне уже не интересно. Интересно, например, создать реабилитационные центры для пожилых людей. И не новые дома престарелых, больше похожие на хосписы – больницы для доживания, а комфортные «детские сады» для пожилых. В Голландии в подобных центрах есть и больничные отделения для нуждающихся в постоянном уходе, и малосемейные квартиры, и коттеджи, где пожилые люди могут жить отдельно и комфортно, принимать гостей – детей и внуков. Все устроено так, чтоб и стар и млад были вместе. Например, кафе в таких центрах открыты для всех, и цены в них ниже, чем в городе. Почему бы туда не заглянуть компании внуков, не пригласить за стол бабушку? Почему не открыть магазинчики для продажи сувениров, поделок?

Для реализации проекта уже есть земля. Однако подготовка идет очень медленно, государство не готово к социальным инновационным программам. На все согласования и утверждения уходит огромное количество времени и сил, и не всякий во имя альтруистической цели готов пройти через такое.

За рубежом в цену акций компаний входит социальная составляющая. То есть чем больше предприятие заботится о своих сотрудниках, тем дороже котируются его акции. Поэтому обеспечивать социальную защиту им в отличие от нас выгодно. Понятна мотивация крупных компаний – значительные прибыли и заинтересованность в повышении конкурентоспособности продукта, улучшении имиджа позволяет им быть социально ответственными. Для среднего, малого бизнеса мотиваций нет никаких, государство поставило их на грань выживания.

Поэтому наша ассоциация ставит перед собой задачу собрать воедино социальных предпринимателей Украины, заявить о себе конкретными проектами, привлечь внимание других к теме социальной ответственности, доказать ее неоспоримое значение как для обществу, так и для процветания самого предпринимательства.

Партнерство школи і підприємців

Наталія Максjuta, голова Всеукраїнського благодійного фонду «Освіта України»

Усвідомлюючи той факт, що інколи соціальні зобов'язання, які покладає держава на плечі підприємництва, є завищеними, сьогодні ми спостерігаємо, як громадські організації, і УСПП у тому числі, намагаються гармонізувати зусилля бізнесу, держави та суспільства. Зрештою, сприяння вирішенню соціальних питань бумерангом повертається і сприяє розвитку бізнесу.

Пропонуємо разом замислитися над проблемою і шляхами вирішення якості виконання соціального замовлення освітньою галуззю.

У нашій державі, наскільки відомо, не дуже прийнято запитувати у підприємців, яку модель випускника школи вони бачать. А саме середня школа покликана вирішувати цілу низку питань формування особистості, які мають величезне значення для подальшої участі молодих людей у створенні соціальних благ чи розвитку економіки.

Існують чотири принципи концепції освіти XXI століття, розроблені ООН: навчитися пізнавати життя, навчитися працювати, навчитися жити разом, навчитися жити. Саме цих вмінь і якостей, які мають формуватися в стінах школи, не вистачає випускнику. Дослідження, які робилися в

45 країнах світу з різним рівнем розвитку, засвідчили, що, закінчуючи школу, діти не вміють опрацьовувати інформацію, вирішувати проблеми, працювати в команді, спілкуватися. І з цими невміннями діти вступають у доросле життя, від них починає залежати рівень соціально-економічного розвитку країни.

За висновком Консультативного комітету промислових досліджень Європейської комісії, без конкурентоспроможної освіти не може бути конкурентоспроможної економіки.

Школа сьогодні без належної підтримки неспроможна дати дітям практичні навички, уроки вирішення реальних життєвих ситуацій, успішно працювати разом, навички успішного ділового спілкування. Знать основ різних наук, які отримують в школі юнаки та дівчата, абсолютно недостатньо для того, щоб розпочати самостійне успішне життя.

Саме цими проблемами вже понад десять років опікується Всеукраїнський благодійний фонд «Освіта України».

У рамках конструктивного діалогу про соціальну відповідальність бізнесу і вище згаданих проблем освітньої галузі пропонуємо УСПП та його регіональним представництвам розглянути питання започаткування спільного довгострокового **проекту «Партнерство школи і підприємців»**, створити в областях **ділові тренінгові бізнес-центри «УСПІХ»** як школу молодого підприємця для старшокласників.

Очікувані результати проекту: старшокласники оволодіють знаннями основ підприємництва і бізнесу, їх правовими аспектами, практичними навичками створення і розбудови суб'єктів підприємницької діяльності різних типів, основами ділової етики та етикету, успішного ділового спілкування, технікою постановки мети і вмінням досягати результатів, у них з'явиться віра у власні сили, самодостатність, позитивне світосприйняття, ***а головне – сформується налаштованість на життєвий успіх.***

Запропонований проект є одним із варіантів участі підприємців у вирішенні соціальних питань, які не потребують значних фінансових та людських ресурсів, а його значення для подальшої можливості молодим людям самостійно і успішно розпочинати життєвий шлях переоцінити важко.

Адже існує золоте правило педагогіки: не можна виховати у дітей те, чого не маєш сам. Хто, крім успішних людей, може запропонувати дитині систему цінностей успішної, ділової, самостійної людини? Дітям потрібний ваш особистий приклад, ваша система цінностей і правил, за якими ви живете і за якими створюєте свої матеріальні блага.

Ми, всі дорослі, а не тільки педагоги, мусимо відповідати за майбутнє наших дітей. Тільки ставши пліч-о-пліч, і не просто повчаючи, а й залучаючи молодь до реальних практичних справ, власним прикладом ми зможемо сформувати таке молоде покоління, яке впевнено піде по нелегкій життєвій дорозі.

У травні 2008 року Кабінет міністрів України затвердив Державну цільову економічну програму «Створення в Україні інноваційної інфраструктури», яка має забезпечити ефективне використання вітчизняного науково-технічного потенціалу, підвищення рівня інноваційності і конкурентоспроможності національної економіки. Орієнтовний обсяг необхідних для виконання програми фінансових ресурсів становить близько 280,35 млн. гривень, зокрема за рахунок коштів державного бюджету – близько 104,25 млн. гривень.

Програма дасть можливість збільшити до 10 тисяч кількість суб'єктів малого підприємництва, які реалізують інноваційні проекти; підвищити не менш ніж на 5 відсотків інноваційну активність промислових підприємств; прискорити темпи виробництва інноваційної продукції не менш ніж на 20 відсотків; залучити близько 7 млрд. гривень інвестицій для реалізації інноваційних проектів.

Контакты:
тел./факс: 413 74 67, тел. 501 03 57
моб. 8067 748 57 24
E-mail: n.d.maksuta@mail.ru